

SYB

KUNSTHUIS
inhoudelijk jaarverslag 2012

Kunsthuis SYB

inhoudelijk jaarverslag 2012

Overzichtsfoto's van de presentatie van TERRA NOVA

VOORWOORD

Voor u ligt ons inhoudelijk jaarverslag van het jaar 2012. SYB kijkt hierin terug op een jaar waarin we wederom een deel van onze ambities hebben kunnen verwezenlijken. Zo hebben we in 2012 het podium voor onze residenten verder vergroot. Tegelijkertijd hebben we zowel onze regionale als internationale inbedding verstevigd en ons educatief programma kracht bijgezet. Daarnaast stond 2012 in het teken van theoretische reflectie, waarbij we ons doorlopend onderzoek naar het conceptuele kader van Kunsthuis SYB als residency-plek verder hebben verdiept. Maar bovenal was 2012 het jaar waarin kunstenaars en curatoren van verschillende nationaliteiten maar liefst 10 projecten hebben kunnen realiseren in en vanuit het kunsthuis in Beetsterzwaag. Dit resulteerde in een rijk en gevarieerd programma van performances, video-installaties, presentaties, lezingen, gesprekken en workshops die openstonden voor het publiek.

Het huis en de locatie van Kunsthuis SYB zijn unieke eigenschappen die we koesteren. SYB wil zich nog meer nestelen in haar directe omgeving om de betrokkenheid van de gemeenschap bij projecten verder te vergroten en heeft in het afgelopen jaar extra geïnvesteerd in regionaal publieksbereik. Ook heeft SYB haar nationale en internationale netwerk verder uitgebouwd. Door relaties te onderhouden met podia voor hedendaagse kunst en te fungeren als intermediair tussen projectkunstenaars

en presentatie-plekken hebben we het podium voor (voormalig) SYB-residenten vergroot. SYB blijft nauw betrokken bij oud-residenten door ze te helpen om het onderzoek dat ze in het kunsthuis zijn begonnen voort te zetten op een andere plek zodat ze de vruchten van hun onderzoek kunnen presenteren in een bredere context. U kunt dit in het verslag per project terugvinden onder het kopje: 'vervolg van dit project.'

Met de komst van Sanne Beemsterboer heeft SYB sinds 2012 een vaste educatief medewerker. In augustus, tijdens het project Terra Nova, was de eerste avontuurlijke workshop voor kinderen een feit. Met de educatieve activiteiten ontwikkelt SYB een authentieke visie op cultuureducatie terwijl ze een gevarieerd publiek aantrekt en investeert in de lokale inbedding.

In 2012 vonden een aantal extra internationale projecten plaats. SYB nam voor het eerst deel aan SUPERMARKET, een internationale beurs voor kunstenaars-initiatieven in Stockholm. In haar stand presenteerde SYB een kleine expositie met werk van voormalig residenten. In Stockholm oriënteerde de programmeringscommissie zich op internationale samenwerking en presenteerde SYB zich aan collega-instellingen met een performance van Rory Pilgrim en film-screenings van Erica van Loon, Noa Giniger en Shana Moulton. Verder ging SYB met het project PAY ATTENTION, please voor het

eerst een internationale uitwisseling aan met FARE, Milaan.

Maar 2012 was bovenal een jaar waarin maar liefst 10 projecten werden gerealiseerd. SYB bood in 2012 onderdak aan Francesca Grilli, Matthew Lutz Kinoy, Ola Vasiljeva, Calla Henkel en Max Pitegoff, Angela Serino, Paola Anziche, Elsbeth Ciesluk, Maria Pask, ADA (Area for Debate and Art), The Living Rooms, Suzie Hermán, Ruth Verraes, Grégory Cuquel, David Stamp, Sjoerd van Leeuwen, Harald den Breejen, de alumni van de Master Artistic Research van de UvA, het Zoldermuseum, Valerio Del Baglivo, Valerio Rocco Orlando, Marwa Arsanios, Italo Zuffi en Lea Porsager.

Al met al bewijzen de activiteiten van 2012 dat Kunsthuis SYB na twaalf jaar nog steeds weet te programmeren in de voorhoede door continu alert, urgent en actueel te blijven. Ook in 2013 heten we u graag welkom bij de presentaties van onze residenten. Voor nu wensen we u veel plezier en inspiratie tijdens het lezen van dit inhoudelijke jaarverslag over 2012.

Namens alle medewerkers van Kunsthuis SYB,

Irene Kromhout
(voorzitter bestuur)

INHOUD

Kunsthuis SYB	
Missie en werkwijze	10
Organisatie	12
Financiële en materiële ondersteuning	14
Publiciteit	14
Recensentenprogramma	16
Projecten in 2012	
GOLDEN AGE Francesca Grilli	18
WS2012, OLA VASILJEVA AND DINNER THEATER W MAX N CALLA Matthew Lutz-Kinoy	20
SUPERMARKET, STOCKHOLM 2012	22
ON RESIDENCY: AN (IN)VISIBLE PRODUCTION Angela Serino	24
SKETCH OF THE LANDSCAPE Ruth Verraes	26
RIDING THE COSMOTRACTOR Grégory Cuquel en David Stamp	28
TERRA NOVA Sjoerd van Leeuwen en Harald den Breejen	30
CULTUUREDUCATIE Workshop bij het project TERRA NOVA	32
TO HAVE ONE’S CAKE AND EAT IT TOO Master Artistic Research, UvA	34
PAY ATTENTION, please Uitwisselingsproject met FARE, Milaan	38
SYB OP DE KUNSTVLAAI Our House in the Middle of the Street	40
EVALUATIE en nawoord	42
NAWOORD	45

Recensies van 2012	
EEN GOUDEN LUNCH DOET WONDEREN door: Rosa Juno Streekstra over: GOLDEN AGE	46
EEN THEATER VAN NAAKTE MANNEN door: Rosa Juno Streekstra over: WS2012, OLA VASILJEVA AND DINNER THEATER W MAX N CALLA	47
THE PRESENT MOMENT AND ONLY THE PRESENT MOMENT door: Suzanne Rietdijk over: ON RESIDENCY: AN (IN)VISIBLE PRODUCTION	48
SKETCH OF THE LANDSCAPE door: Yasmijn Jarram over: SKETCH OF THE LANDSCAPE	50
WAAR GRAANCIRKELS SAMENKOMEN MET ENERGIEDRANKJES door: Suzanne Rietdijk over: RIDING THE COSMOTRACTOR	51
“WE ARE JUST GOING OUTSIDE, AND MAY BE SOME TIME” door: Rosa Juno Streekstra over: TERRA NOVA	52
ONTSTAAN IN THEORIE, GELEERD DOOR PRAKTIJK Symposium Artistic Research in Daily Life door: Maritt Serena Kuipers over: TO HAVE ONE’S CAKE AND EAT IT TOO	54
TOOTHPICK GEOMETRIE door: Suzanne Rietdijk over: SYB OP DE KUNSTVLAAI	55

Afbeelding: TERRA NOVA

MISSIE EN WERKWIJZE

Kunsthuis SYB wil hedendaagse kunstenaars een werkplek bieden in de luwte van de (kunst)wereld. Tijdens een projectperiode in Kunsthuis SYB kunnen kunstenaars zich ontwikkelen door middel van onderzoek, experiment en nieuwe samenwerkingsverbanden. Kunsthuis SYB biedt hiertoe ruimte, stimulans en ondersteuning.

Kunsthuis SYB is opgericht vanuit het gedachtengoed van de in maart 2000 overleden Sybren Hellinga, een eigenzinnige galerist en mecenas die verlangde naar een nieuwe, menswaardige wereld en erop vertrouwde dat de hedendaagse kunstenaar in staat was deze wereld te creëren. Het huis dat hij naliet aan de Sybren Hellinga Stichting vormt de fysieke en ideële basis van Kunsthuis SYB. De galerie en het daarboven gelegen woonhuis functioneren als werkplek en gastenverblijf voor hedendaagse kunstenaars. De missie en werkwijze van Kunsthuis SYB is ontsproten uit en innig verbonden met het huis en de omgeving waarin het is gebouwd.

In de loop der jaren is SYB uitgegroeid tot een stabiele en professionele organisatie die wordt gerund door bekwame vrijwilligers. Anno 2013 heeft Kunsthuis SYB een stevige positie in het kunstveld verworven dankzij een sterke programmering en een scherp oog voor nieuwe ontwikkelingen. SYB is een koploper gebleken met haar recensentenprogramma, de openbaar toegankelijke werkperiode, de uitwisseling met tweede fase opleidingen en het onderzoek naar en de reflectie op het belang van kunstenaarsresidenties.

De missie van kunsthuis SYB valt onder te verdelen in een viertal kerntaken:

1. Kunsthuis SYB faciliteert onderzoek en experiment. In een tijd waarin de focus steeds meer komt te liggen op productie biedt SYB een plek in de luwte waar kunstenaars kunnen onderzoeken en experimenteren. SYB richt zich op kunstenaars die onderzoeksmatig werken en biedt hen ruimte, tijd, budget en input om een nieuwe stap in hun werk te maken. De voorlopige resultaten van het onderzoek worden in een eindpresentatie gedeeld met een algemeen publiek en vakgenoten waardoor de kunstenaars de kans krijgen hun werk te toetsen en aan te scherpen. Dit proces stopt niet na SYB: vaak krijgen projecten een vervolg in de vorm van bijvoorbeeld een publicatie, een film of een tentoonstelling.

2. Kunsthuis SYB stimuleert talentontwikkeling en kennisuitwisseling. SYB draagt bij aan een levendig en intelligent kunstklimaat. Met onder andere workshops op het gebied van kunsteducatie en kunstkritiek, symposia, lezingen, publicaties en het recensentenprogramma investeert SYB in talentontwikkeling en in het discours binnen de kunst. Niet alleen de residency-projecten, ook de hele organisatiestructuur van SYB is opgezet als een plek waarin getalenteerde mensen zich verder kunnen ontwikkelen en kennis met elkaar kunnen uitwisselen. Zo doen kunstenaars ervaring op met het opzetten en leiden van een project en ontwikkelen de leden van de programmeringscommissie zich als curator, beleidsmaker en organisator. Leden van het recensententeam scherpen hun schrijftalent en jonge, net afgestudeerde grafisch ontwerpers worden aangetrokken om publicaties vorm te geven.

3. Kunsthuis SYB maakt het werkproces openbaar. Contact tussen kunstenaars en publiek is voor beide partijen inspirerend en waardevol.

Door het openbare werkproces en de eindpresentaties krijgt het publiek een kijkje in de kunstenaarspraktijk en de unieke kans deelgenoot te zijn van de totstandkoming van hedendaagse kunst. Voor de kunstenaars levert het verrassende ontmoetingen en gesprekken op die een interessant onderdeel van het werkproces kunnen uitmaken.

4. SYB stimuleert samenwerking en uitwisseling. SYB stelt het aangaan van samenwerkingsverbanden als voorwaarde voor een residency. Deze samenwerking kan verschillende vormen aannemen: van een project dat door meerdere kunstenaars gezamenlijk wordt geïnitieerd en uitgevoerd tot een project waarbij een kunstenaar verschillende collega's en deskundigen voor een kort verblijf uitnodigt. Met de keuze voor bepaalde collega's en gasten formeert de kunstenaar zelf een veld voor productie, onderzoek, experiment, kennisverdeling, uitwisseling en kritische reflectie. De horizon van kunstenaars wordt verbreed, grenzen worden overschreden en het netwerk wordt uitgebreid. Door de afgelegen ligging van het Kunsthuis is de samenwerking intensief en daardoor vruchtbaar. Kunstenaars nodigen vaak verwante collega's uit, maar ook ontmoetingen met mensen uit wetenschap en politiek, literatuur, theater of muziek behoren tot de mogelijkheden. Kunsthuis SYB biedt de randvoorwaarden, adviseert en volgt op de voet.

Afbeeldingen: GOLDEN AGE

Als kunstenaarsinitiatief is SYB in 2012 samenwerkings- en uitwisselingsverbanden aangegaan met verschillende regionale musea en kunstenaarsinitiatieven, zoals bijvoorbeeld Museum Drachten (Museum Dr8888), VHDG in Leeuwarden, Museum Belvédère in Heerenveen, het Waldhuske in Houtgehage. Ook werkte SYB samen met internationale residenties en kunstenaarsinitiatieven zoals ADA (Area for Debate and Art) uit Rotterdam en het kunstenaarscollectief The Living Room(s) uit Amsterdam tijdens het project On Residency. Daarnaast werkte SYB samen met FARE uit Milaan tijdens het project Pay Attention, please en maakte Het Zoldermuseum uit Amsterdam deel uit van het project To Have One's Cake and Eat it Too dat SYB organiseerde samen met de master Artistic Research van de Universiteit van Amsterdam.

Tijdens SUPERMARKET, Stockholm Independent Art Fair werd het eerste contact gelegd voor een uitwisseling met verschillende initiatieven waaronder de Bristol Diving School (Engeland), ART LAB Gnesta uit Zweden, FELTspace, uit Adelaide (Australië), GRAD en Third Belgrade uit Belgrado (Servië), VOLT uit Bergen (Noorwegen), Lo and Behold uit Athene (Griekenland) en Duplex10m2 uit Sarajevo (Bosnië Herzegovina).

ORGANISATIE

Het succes van SYB is mede te danken aan haar unieke organisatiestructuur: de artistieke leiding is niet in handen van één curator maar van een programmeringscommissie van wisselende samenstelling. Hierdoor wortelt SYB op geheel eigen wijze in de kunstwereld en weet ze van daaruit projecten te programmeren met actualiteit en urgentie. De programmeringscommissie bestaat uit vier tot zes jonge kunstenaars, theoretici en curatoren. Naast het programmeren van projecten initieert de programmeringscommissie eigen projecten en werkt ze doorlopend aan manieren om de ontwikkeling van jonge hedendaagse kunstenaars nog beter te ondersteunen. De programmeringscommissie bepaalt de artistiek-inhoudelijke koers, formuleert het beleidsplan, evalueert gerealiseerde projecten, initieert nieuwe activiteiten en geeft sturing aan het recensentenprogramma. Projectkunstenaars worden actief gescout door de programmeringscommissie of benaderen SYB zelf. Ingediende projectvoorstellen worden getoetst op kwaliteit en aansluiting bij de missie van SYB. Elk project wordt gevolgd en indien gewenst inhoudelijk begeleid door een lid van de programmeringscommissie. De programmeringscommissie vergadert maandelijks met de coördinator in Beetsterzwaag. Eind 2011 en begin 2012 namen Lotje van Lieshout en Rutger Emmelkamp afscheid als lid van de programmeringscommissie, ze werden opgevolgd door kunstenaars Noor Nuyten en Arjen de Leeuw.

Sinds de oprichting van SYB is het kunsthuis draaiende gehouden door een enthousiast team van professionele vrijwilligers. Zij krijgen daarvoor, met uitzondering van het bestuur, jaarlijks een kleine vrijwilligersvergoeding. Alleen de coördinator wordt op freelance basis betaald. Medewerkers wonen verspreid over het hele land en komen geregeld samen in het Kunsthuis om te vergaderen aan de keukentafel, om een projectkunstenaar te bezoeken of een presentatie bij te wonen. Eenmaal per jaar komt iedereen samen tijdens een medewerkersfeest. Doordat medewerkers rouleren blijft de organisatie dynamisch en actueel.

De coördinator heeft de leiding over de organisatie. De coördinator geeft het zakelijke kader voor de programmering en stuurt de vrijwilligers aan. De coördinator is verantwoordelijk voor de publiciteit, is het eerste aanspreekpunt naar buiten, zorgt voor de projectfinanciën en ondersteunt de projectkunstenaars. Samen met het bestuur draagt de coördinator zorg voor de vitaliteit van de organisatie en zet ze lijnen uit voor de toekomst.

De Huisclub van SYB bestaat uit omwonenden die zich aan SYB hebben verbonden. Deze betrokken burens staan paraat om de projectkunstenaars praktische hulp te bieden in en om het Kunsthuis. Ze vertellen deze tijdelijke inwoners van Beetsterzwaag over het hoe en wat in het dorp en brengen ze in contact met

andere inwoners. De leden van Huisclub voeren tevens kleine klussen uit, behouden de sleutels en houden een oogje in het zeil.

De publiciteit van SYB wordt gerealiseerd door een tekstschrijver, een vormgever/webmaster/documentalist en twee vertalers. Samen zorgen ze onder andere voor het beheer van de website, de vormgeving van de SYB-nieuwsbrief, de persberichten en de vertaling van persberichten en recensies in het Engels. Het ontwerp van dit jaarverslag is van de hand van SYB's vormgever Sarah Bogers.

Het bestuur draagt de eindverantwoording over de stichting. Ze stelt het financieel, organisatorisch en inhoudelijk beleid vast en draagt samen met de coördinator zorg voor de uitvoering ervan. Het bestuur vergaderde 6 keer in 2012, waarvan 2 beleidsvergaderingen met de programmeringscommissie en de coördinator.

Afbeelding: bij de eindpresentatie van het project TERRA NOVA van Sjoerd van Leeuwen en Harald den Breejen

MEDEWERKERS

BESTUUR

voorzitter
Stina van der Ploeg, Heerenveen
kunsthistoricus, teammanager cultuur
gemeente Kampen

penningmeester
Esther Didden, Den Haag
beeldend kunstenaar en schrijver

secretaris
Loes Heebink, Nijeveen
beeldend kunstenaar en adviseur
beeldende kunst

algemeen bestuurslid
Judith van Meeuwen, Amersfoort
kunsthistoricus, curator KadE

COÖRDINATIE

coördinator
Maartje Peters, Noordlaren (Gn.),
beeldend kunstenaar

PROGRAMMERINGSCOMMISSIE

Arjen de Leeuw, Amsterdam / Berlijn
(vanaf maart 2012)
beeldend kunstenaar

Noor Nuyten, Gent / Amsterdam
(vanaf maart 2012)
beeldend kunstenaar

Angela Serino, Amsterdam
curator

Maja Bekan, Rotterdam / Den Haag,
beeldend kunstenaar

Maritt Kuipers, Amsterdam
beeldend kunstenaar en medewerker
Amsterdams Fonds voor de Kunst

Remco Torenbosch, Utrecht /
Groningen / Grijskerk (GR),
beeldend kunstenaar

PUBLICITEIT

coördinator publiciteit
(tot november 2012)
Roos Borchers, Groningen

documentalist, webmaster en
vormgever
Sarah Bogers, Nieuw Buinen (Dr.)
museoloog en vormgever

tekstschrijver
Aafke Weller, Amsterdam
beeldend kunstenaar, schrijver en
restaurateur in opleiding

vertaler persberichten
(tot medio 2012)
Christianna Möllenkamp, Groningen
anglist

vertaler persberichten
Hermien Lankhorst, Groningen, Schrijver en vertaler

vertaler recensies
(tot medio 2012)
Pieter de Bruijn Kops – Amsterdam,
architect, ontwerper en kunstenaar

vertaler recensies
Jenny Wilson, Groningen
Beeldend kunstenaar

BEHEER PAND & PRAKTISCHE ONDERSTEUNING KUNSTENAARS (HUISCLUB)

Hessel Bierma, Beetsterzwaag,
scholier

Jan Harmsma, Beetsterzwaag
raadslid gemeente Opsterland

Mechteld van der Loo, Beetsterzwaag,
basisschool leerkracht

Durk Schroor, Beetsterzwaag,
ondernemer en huisman

Annemarie van Veen, Beetsterzwaag,
beeldend kunstenaar

Lutske van Veen, Beetsterzwaag,
haptonoom

ADVIES

beleidsadviseur
Irene Kromhout, Groningen
coördinator Noorderlicht Fotomanifestatie en beeldend kunstenaar

erelid
Chris Hellinga, Delft
oprichter SYB, projectontwikkeling/
onderzoeksconsultant Delft Energy Initiative, TU Delft

erelid
Emmie Muller, Groningen
oprichter SYB, beeldend kunstenaar

erelid
Anja Swint, Groningen
oprichter SYB, fotografe en beeldend kunstenaar

RECENSENTEN

Yasmijn Jarram, Zwolle

Suzanne Rietdijk, Amsterdam

Rosa Juno Streekstra, Amsterdam

FINANCIËLE EN MATERIËLE ONDERSTEUNING

SYB is in de uitzonderlijke positie dat ze kan beschikken over een eigen pand. De Stichting SYB huurt het pand van de Sybren Hellinga Stichting **die zorg draagt voor het beheer van het huis en de inboedel. Stichting SYB zorgt voor de dagelijkse exploitatie.**

Kunsthuis SYB werd in 2012 financieel ondersteund door het **Mondriaan Fonds** en de **Provincie Friesland**. Daarnaast ontving SYB bijdrage voor afzonderlijke projecten:

Het Italiaans Cultuur Instituut (Istituto Italiano di Cultura) in Amsterdam gaf een bijdrage aan het project On Residency, an (in)visisble production van Angela Serino en aan het project Golden Age van Francesca Grilli.

Bakkerij Verloop uit Beetsterzwaag gaf een bijdrage aan het project Golden Age van Francesca Grilli.

Galerie Mooi Man uit Groningen ondersteunde het project van Matthew Lutz Kinoy.

Fonds BKVB ondersteunde het project Sketch of the Landscape van Ruth Verraes.

De Friese **Bierbrouwerij ‘Us Heit’** was sponsor voor het project Terra Nova van Sjoerd van Leeuwen en Harald den Breejen.

De Universiteit van Amsterdam was onze financiële partner in het project To Have One’s Cake and Eat it Too van de research master Artistic Research.

FARE, Milaan sponsorde de uitwisseling met Kunsthuis SYB voor het project Pay Attention, please van Valerio del Baglivio.

Amsterdams Fonds voor de Kunst ondersteunde het programma van Kunsthuis SYB tijdens InExactly This, de Kunstvlaai 2012.

De gemeente Opsterland en tal van omwonenden, bedrijven en vrijwilligers boden SYB het afgelopen jaar ondersteuning in de vorm van praktische hulp of sponsoring. We zijn hen daarvoor zeer dankbaar!

PUBLICITEIT

“Kunsthuis SYB kwam op me over als een zeer professionele club waar de kunstenaar centraal staat. De publiciteit rond het werk en de goede naam van Kunsthuis SYB, genereerde veel aandacht voor mijn werk in allerhande kunst-bladen en instanties. De periode wordt zeer goed voorbereidt en ter plaatse begeleidt. Er is inhoudelijk veel aandacht in de vorm van projectomschrijvingen, recensies en nieuwsbrieven. Kunsthuis SYB gaf me de nodige referentie om met mensen in contact te komen die ik voor mijn kunstenaarspraktijk belangrijk achtte. Het bezoekersaantal is niet hoog, maar het publiek is des te gericht er wordt gepresenteerd. Allen gingen uitgebreid het gesprek aan en vertelden me wat het werk met hen deed. Veel mensen lieten me weten dat hun bezoek aan Kunsthuis SYB hen veel voldoening had gegeven en dat gold ook voor mij.”
evaluatie Ruth Verraes

Kunsthuis SYB investeert veel in haar naamsbekendheid. In het voorjaar van 2012 is besloten om tijdelijk een tweede freelancekracht aan te trekken om meer te kunnen investeren in publieksbereik

en publiciteit. Door de komst van deze ‘coördinator publiciteit’ kon de algemeen coördinator zich meer richten op het beleid en de financiën van SYB.

Kunsthuis SYB heeft inmiddels de aandacht van een grote groep geïnteresseerden die niet in de buurt van Beetsterzwaag wonen. SYB wil dit publiek op afstand zo goed mogelijk informeren over hoe een project in SYB zich ontwikkelt en gebruikt hiervoor verschillende middelen en kanalen:

- 1. **SYB’s papieren nieuwsbrief**
- 2. **SYB’s digitale nieuwsbrief**
- 3. **SYB’s recensentenprogramma**
- 4. **SYB’s website**
- 5. **Het kunstenaarsweblog (op de website)**
- 6. **SYB’s Facebookpagina**
- 7. **Persrelaties**
- 8. **Evenementen**

1. In 2012 verschenen zes **papieren SYB-nieuwsbrieven**. In elke nieuwsbrief staat een uitgebreide omschrijving van het huidige project en een aankondiging van het komende project. Informatie over het afgeronde project bestaat uit afbeeldingen en de in het kader van SYB’s recensentenprogramma geschreven recensie. Onder het kopje ‘nieuws’ werden oproepen, berichten aangaande de organisatie en bijzondere projecten geplaatst. De SYB nieuwsbrief werd gratis verspreid in een oplage van 1000 stuks. Daarvan werden er 677 per post op naam aan het adressenbestand van SYB verstuurd. In het najaar van 2012 kwam SYB’s laatste papieren nieuwsbrief uit. SYB gelooft in het belang van het gedrukte woord, maar is door de hoge druk- en verzendkosten genoodzaakt te stoppen met het verspreiden ervan. Gekozen is om meer digitaal informatie over de werkperiode van residenten en de organisatie te verspreiden via Facebook, de website van SYB en het (blijven) verspreiden van een digitale nieuwsbrief. Daarnaast is het plan om 2 keer per jaar een papieren publicatie uit te brengen, een ‘collectors item’, een tastbaar product met documentatie en recensies over projecten. Deze publicaties worden vormgegeven door net afgestudeerde grafisch ontwerpers.

2. **De digitale nieuwsbrief** wordt drie maal per project verstuurd (ongeveer om de 14 dagen). In de eerste mailing staat het persbericht, de tweede mailing attendeert mensen op de eindpresentatie, met een link naar de weblog en in de derde staat een citaat van de recensie over het project met een link naar de complete tekst. De vormgeving van de digitale nieuwsbrief is uiteraard afgestemd op de papieren nieuwsbrief en de website. De digitale nieuwsbrief werd in 2012 verstuurd naar zo’n 800 adressen.

3. **Op de website** is algemene informatie over Kunsthuis SYB te vinden. Ook vinden geïnteresseerde kunstenaars op de website een toelichting voor het indienen van een projectvoorstel. De website geeft een overzicht van verschenen publicaties, actueel nieuws over de organisatie of voormalig SYB-residenten en bevat een kunstenaars-index. De website van SYB trok in 2012 gemiddeld zo’n 1000 bezoeken per maand. Circa 85 % van de bezoekers is

afkomstig uit Nederland. Ongeveer 3 % woont in het Verenigd Koninkrijk, 2 % in Duitsland, 2 % Italië, 1 % in België en 1 % in de Verenigde Staten.

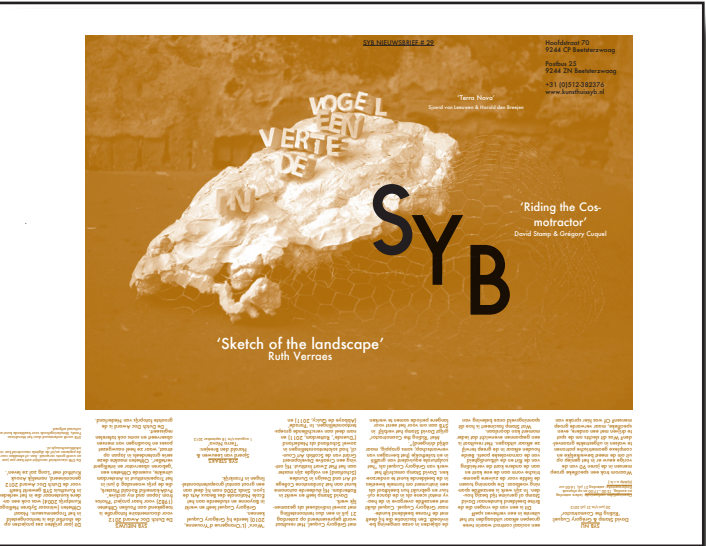
4. Alle **recensies** die sinds 2000 in opdracht van SYB zijn geschreven, zijn op de website na te lezen.

5. **De weblog** op SYB’s website biedt ruimte aan de residerende kunstenaars om geïnteresseerden vanaf een afstand een kijkje te geven in hun werkproces. Op deze manier vormen de teksten en beelden die tijdens en kort na het project op het weblog zijn geplaatst gaandeweg het digitale archief van SYB.

6. Aankondigingen van de projecten verschenen in **regionale bladen** en op **regionale websites**, zoals de Leeuwarder Courant, Woudklank, Drachtster Courant, Friesch Dagblad en Opsterlandster Paretjtes. Het SYB programma werd opgenomen in **culturele agenda’s** van o.a. galleries.nl, het Fries Uitburo, Kunstbeeld en de Nederlandse tentoonstellingsagenda. Wat de **landelijke bladen** betreft adverteerde SYB in 2012 in bijna alle nummers van Metropolis M en Tubelight. Maar de publiciteit beperkt zich niet alleen tot door SYB geïnitieerde aankondigingen en recensies. Ook in 2012 hebben we de pers weten te interesseren voor SYB als kunstenaarsinitiatief en voor individuele kunstenaars. Dit heeft geleid tot een groot aantal interviews, artikelen en vermeldingen in allerhande kranten en kunsttijdschriften, op websites en op tv en radio (Omrop Fryslân).

7. SYB onderhoudt een levendige **Facebookpagina**. Op het moment van schrijven hebben we 474 volgers.

8. SYB sloot zich aan bij evenementen in de regio zoals de **Dag van de Kunst, de Atelierroute in Beetsterzwaag** en de **Noorderlicht Internationale Fotomanifestatie uit Groningen** die in 2012 plaats vond in Friesland. Dit jaar kwamen er extra veel bezoekers een kijkje nemen in SYB. Met haar deelname aan zowel **SUPERMARKET** als de **Kunstvlaai** heeft SYB zowel landelijk als internationaal nieuw publiek en nieuwe potentiële residenten bereikt. In totaal heeft SYB in 2012 een publiek van ongeveer 13.760 personen weten te interesseren. Hierbij moeten de virtuele bezoekers van onze website en Facebookpagina en de volgers van onze nieuwsbrief nog worden opgeteld.

Afbeelding: bij de Bakkers van Verloop tijdens het project Golden Age van Franscesca Grilli

Afbeeldingen: Nieuwsbrief #29; alle editie’s zijn ook via de website te lezen.

RECENSENTENPROGRAMMA

SYB's recensentenprogramma en in het verlengde daarvan de workshops voor Kunstcritici hebben inmiddels navolging gekregen bij andere residenties (o.a. van de Satellietgroep, het domein voor de kunstkritiek en de Rijksakademie tijdens de Open ateliers 2012). In 2013 organiseert SYB voor het eerst samen met Tugelicht een workshop voor critici tijdens de 6e Sybren Hellinga Kunstprijs. We zijn van plan deze samenwerking in de toekomst voort te zetten.

Yasmijn Jarram, Suzanne Rietdijk en Rosa Juno Streekstra schreven de recensies voor SYB in 2012. Tijdens de Kunstvlaai organiseerde SYB een workshop voor critici door criticus, curator en schrijver Renske Janssen. Jonge schrijvers konden zich inschrijven via een open call. De workshop werd als zeer

inspirerend ervaren en bleek een investering in SYB en de kunstkritiek in het algemeen. Kunsthuis SYB heeft in 2012 taalpurist Feike Boschma aangetrokken die de geschreven teksten kundig corrigeert en verbetert in samenspraak met de recensent.

Boven: SUPERMARKET; bij de stand van SYB
Onder: wokshop kunstrecensies schrijven door Renske Janssen

GOLDEN AGE FRANCESCA GRILLI

Het afgelopen jaar vielen er over de hele wereld plotseling hele zwermen vogels uit de lucht. Al snel werd het fenomeen in verband gebracht met het naderende einde van de wereld in 2012: de vogels zouden hun gevoel van richting zijn verloren nu de magnetische polen van de aarde verschuiven. De Italiaanse, in Brussel woonachtige kunstenares Francesca Grilli raakte gefascineerd door dit voorgevoel van een naderende kosmische catastrofe en besloot het tot het thema te maken van haar project The Golden Age.

Grilli grijpt hiervoor terug op Oro (2011), een project waarin ze op zoek ging naar de mythe van Koning Midas en de betekenis van goud. Geleidelijk is Grilli's onderzoeksterrein verschoven naar het onzichtbare en het magische om in SYB uiteindelijk terecht te komen bij de alchemisten. Tijdens haar verblijf in SYB wilde Grilli de queeste van de alchemisten doortrekken naar onze tijd. In een serie kleine rituelen rond het eten en drinken van goud is ze samen met de bewoners van Beetsterzwaag op zoek gegaan naar de huidige betekenis van dit kostbare materiaal en onze hedendaagse voorstelling van catastrofe en transformatie.

The project's aim was to involve people from Beetsterzwaag to have an experience. This experience was a mix between an experiment and a performance. Everybody had a responsibility towards the artwork, all participants were invited to leave pictures of them in order to make the piece of art. They were invited to participate in a golden meal: on the table you could find bread covered by gold and a special water with gold. The documentation of the performance was made by an aura camera (Aura Cam 6000) in order to see all the magnetic field changes in all the participants. I collected 30 aura portraits, before and after the meal. There was also an opera singer from the village, she was singing to invite people from the street to stop by and enter the space of SYB. Hanna Ter Horst, an artist from the village which I spent lots of time with, gave an unexpected and beautiful speech for me and the project.

verslag Francesca Grilli

kunstenaar:

Francesca Grilli

in samenwerking met:

Alessandra Saviotti, een onafhankelijk curator geïnteresseerd in de relatie tussen voedsel en hedendaagse kunst, Odette Buntbach, auralizeres Maria Grazia Calò, een professionele chef-kok uit Venetië gespecialiseerd in menu's volgens historische tradities.

projectperiode:

04 januari 2012 t/m 14 februari 2012

programma:

Zondag 29 januari, 14.00: lezing Alessandra Saviotti 'Artist's Restaurant' en filmvertoning.

feestelijke afsluiting en 'artist talk':

zondag 5 februari 14.00 uur

overige openingstijden

ieder weekend van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:

76

pers:

- Omroep Fryslan – K-Rute
- de Woudklank
- Leeuwarder Courant
- Tubelight
- Metropolis M

begeleidend lid programmeringscommissie:

Angela Serino

schrijver recensentenprogramma:

- Rosa Juno Streekstra
- Een gouden lunch doet wonderen

financiële ondersteuning:

- het Mondriaan Fonds
- expositie restaurant L'Ozio, Amsterdam
- Italiaans Cultuur Instituut (Istituto Italiano di Cultura) in Amsterdam
- Bakkerij Verloop, Beetsterzwaag

vervolg van het project:

Een expositie in restaurant L'Ozio, Amsterdam

"Lieve Francesca" begint de vrouw haar mooie, eerlijke toespraak en iedereen is stil. Stralend aan het hoofd van de tafel vertelt ze kort over hun ontmoeting, over hoe Francesca Grilli de basisprincipes van het leven in haar werk omarmt, en dat die herkenning haar verrijkt heeft. Een wonderlijk, gouden momentje. En dan komt de wijn op tafel en worden de glazen geheven. Salute!

recensie Rosa Juna Streekstra

What I recall clearly is the warm feeling of the atmosphere that Francesca has been able to create through her project at SYB: the coldness of the outside was definitely tempered with the warm and convivial atmosphere that I found when I entered SYB. There was definitely a strong enthusiastic response from the numerous local public who attended the lunch. It was very interesting as well as important for SYB to have the presence of the local TV. But even more, there is definitely one thing that occurred which can be exemplary both of the value of Francesca's project- that is in involving the local audience and of the interesting and unique dynamics that are made possible and nurtured by SYB: To create the occasions for unplanned human relations among resident artists and visitors.

evaluatie Angela Serino

Afbeeldingen: Francesca Grilli, GOLDEN AGE

WS2012, OLA VASILJEVA AND DINNER THEATER W MAX N CALLA

MATTHEW LUTZ-KINOY

Tijdens zijn verblijf in SYB werkt Lutz-Kinoy aan een serie grote schilderijen op doek. De schilderijen functioneren autonoom in hun alomvattend formaat, kleur, beweging en voelbare lichamelijkeheid, maar vormen tegelijkertijd een achtergrond voor het werk van Lutz-Kinoy zijn gasten: de performance en video kunstenaars Ola Vasiljeva en het performance- en kunstenaarsduo Calla Henkel en Max Pitegoff. Met hen deelt Lutz-Kinoy zijn fascinatie voor sociale rituelen en sociale identiteit.

Calla Henkel en Max Pitegoff zullen hun doorlopend project ‘Dinner Theater’ voortzetten in SYB. ‘Dinner Theater’ is zowel een performance als een workshop en een dinnerparty waarbij ook de bezoekers van Kunsthuis SYB kunnen aanschuiven. Tijdens het eten nemen de tafelgasten een script door dat zich gedurende de avond steeds meer verweeft met de ongedwongen conversatie aan de eettafel. Op deze manier wordt tijdens iedere uitvoering het script herschreven.

Matthew is in dit project een samenwerking aangegaan met de gay galerie genaamd Mooi Man te Groningen. Deze galerie die gespecialiseerd is in het mannelijke naakt leende voor deze gelegenheid, een ruime selectie werken uit. Deze werken werden door Matthew gebruikt als props voor zijn in SYB geproduceerde schilderijen, objecten en tekeningen. Voor het zogenoemde ‘Dinner Theater’ werd het werk van de feministische kunstenaars Judy Chicago getiteld ‘The Dinner Party’ als uitgangspunt genomen. Dit iconische werk uit 1971 dat vlakbij Matthew’s geboortehuis in de permanente collectie van het Brooklyn Museum bevind heeft een grote invloed op Matthew’s benadering van performance en de benadering van het object.”
Evaluatie Remco Torenbosch

kunstenaar:
Matthew Lutz-Kinoy

in samenwerking met:
Ola Vasiljeva
kunstenaarsduo Calla Henkel en Max Pitegoff
Galerie MooiMan, Groningen.

projectperiode
15 februari 2012 t/m 27 maart 2012

programma:
zondag 11 maart om 19.30;
A Dinner Theater

feestelijke eindpresentatie en artist talk:
zaterdag 17 maart, 15.00 uur;
o.l.v. Remco Torenbosch

overige openingstijden:
ieder weekend van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:
50

pers
– Metropolis M
– de Woudklank

begeleidend lid programmeringscommissie:
Remco Torenbosch

schrijver recensentenprogramma:
Rosa Juno Streekstra – Een theater van Naakte Mannen

financiële ondersteuning
– Mondriaan Fonds
– Galerie MooiMan

vervolg van het project:
De dansperformance installatie ‘Donna Haraway’s Expanded Benefits Package’ werd maandagavond 29 maart opgevoerd tijdens het interdisciplinaire event ‘Stedelijk @ Trouw/de Verdieping’ in Amsterdam.

Op zondagavond, een week voor de eindpresentatie, vond in SYB binnen het decor het werk plaats waar het allemaal om ging. Een bijzondere samenkomst. Tijdens een diner lezen we, zowel mensen uit het dorp als van daarbuiten, gezamenlijk Aristophanes’ “De Wespen”, een klassieke komedie over Bdelykleon die probeert zijn vader Phyllokleon – verslaafd aan het rechtspreken waarbij hij niet doorheeft dat hij slechts als slaaf voor tyran Kleon werkt – weer te laten genieten van het leven. “I will feed you well, will take you everywhere to eat and drink with me; you shall go to every feast; henceforth your life shall be nothing but pleasure.

Recensie Rosa Juno Streekstra

Afbeeldingen: Matthew Lutz-Kinoy, WS2012, OLA VASILJEVA AND DINNER THEATER W MAX N CALLA
Onder: artikel, de woudklank

SUPERMARKET, STOCKHOLM 2012

In 2012 nam Kunsthuis SYB voor het eerst deel aan de internationale beurs voor kunstenaarsinitiatieven. SYB presenteerde in haar stand een kleine expositie met werk van voormalig residenten. Met een performance van Rory Pilgrim en filmscreenings van Erica van Loon, Noa Giniger en Shana Moulton, presenteerde SYB zich aan collega-instellingen en oriënteerde de programmeringscommissie zich op internationale samenwerking.

SYB is tevreden over de eerste deelname aan SUPERMARKET. Het was goed om deel uit te maken van het netwerk van Nederlandse initiatieven die, ondersteund door het Mondriaan Fonds, zichzelf presenteerden tijdens de beurs. Positieve aspecten door deelname zijn een nog bredere internationale profilering van SYB als kunstenaarsresidentie en de mogelijkheid de jubileumpublicatie Our House in the Middle of the Street onder een internationaal publiek te distribueren. Daarnaast hebben we veel tijd besteed aan het scouten van interessante kunstenaars en potentiële residenten, maar ook van kunstenaarsinitiatieven voor mogelijke samenwerking.

Kunsthuis SYB investeert in (nationale en internationale) samenwerking met collega-instellingen zowel op organisatorisch als inhoudelijk niveau. In de komende jarenperiode wil Kunsthuis SYB de samenwerking gericht uitbreiden teneinde het podium voor SYB-residenten te vergroten, een groter en ander publiek te bereiken, kosten te delen en ervaring en kennis uit te wisselen.

SUPERMARKET opende de deur voor SYB voor uitwisseling en samenwerking met een keur aan initiatieven, residenties en collectieven. SYB heeft zich positief kunnen onderscheiden door de directe confrontatie met de overeenkomsten en verschillen tussen de aanwezige initiatieven. Door netwerkgesprekken o.a. georganiseerd door de organisatie van SUPERMARKET zelf in het randprogramma van de beurs, heeft SYB contact gelegd met internationale initiatieven, zoals o.a. met Bristol Diving School (Engeland), ART LAB uit Gnesta (Zweden), FELTspace uit Adelaide (Australië), GRAD en Third Belgrade uit Belgrado (Servië) VOLT uit Bergen (Noorwegen), Lo and Behold uit Athene (Griekenland) en Duplex10m2 uit Sarajevo (Bosnië Herzegovina).

In onze ervaring is SUPERMARKET als netwerkbeurs zeer geschikt, maar niet als beurs om werk te 'verkopen', daarnaast vonden we het niveau van de kunstenaarsinitiatieven te divers en ontbrak er een duidelijke lijn in de programmering en inrichting door de curatoren van de beurs.

All the artworks presented were developed during the artists' residency period over the course of 2011. They showed how the artists used their time at SYB for the experimentation and development of new paths, in terms of artworks as well as of (human) relations – making visible the richness and the potential of spending a focused time in SYB's house. Nature, space, collectivity, rest, voicing together are some of the threads that you could find looking at the works presented by SYB at SUPERMARKET.

During the days of the fair, SYB's booth was the stage for a new version of 'De Stille Revolutie' (The Quiet Revolution), a performance developed by Rory Pilgrim spring 2011 at SYB. Originally taking place in the small village of Beetsterzwaag in Friesland, Pilgrim invited all those in the village to gather in an outside theatre 7km away to share a moment of music, words and silence. While a local brass band played the score written by the artist, two women from different generations responded to the artist's question: "What does change mean to you?" This same question was re-enacted with the collaboration of Swedish women and artists from other initiatives on Saturday 18, at 4pm at the fair. As in other previous works, this performance showed Pilgrim's interest in the timeless cultural forms of speech, discussion and musical performance, as ways we use to profess what we believe in, individually and collectively, as individuals, communities and nations.

Angela Serino

initiatiefnemer:

SYB

Locatie:

Kulturhuset, Stockholm

in samenwerking met:

- Rory Pilgrim (GB),
- Erica van Loon (NL),
- Shana Moulton (US, toekomstig SYB resident)
- Noa Giniger (IS/NL)

begeleidend lid programmeringscommissie:

- Maritt Serena Kuipers
- Angela Serino
- Maja Bekan

projectperiode:

17 februari 2012 t/m 19 februari 2012

Aantal bezoekers:

ongeveer 7000

overige openingstijden:

Vrijdag 11am–10pm, Zaterdag 11am–8pm, Zondag 11am–6pm

financiële ondersteuning:

- Mondriaan Fonds

ON RESIDENCY: AN (IN)VISIBLE PRODUCTION ANGELA SERINO

Waarom kiezen kunstenaars eigenlijk voor een residentie? Waarin verschilt de structuur van de residentie precies van andere, bestaande structuren als de galerie, de projectruimte, de academie of het atelier? Hoe draagt een residentie bij aan artistieke productie? Deze en andere vragen staan de komende zes weken centraal in het programma 'ON Residency', or the (in)visible production' samengesteld door zelfstandig curator Angela Serino.

De eerste twee weekenden van 'ON RESIDENCY' stonden in het teken van de vormgeving van een conceptueel en materieel kader. Hiervoor nodigde Serino de Italiaanse kunstenares Paola Anziche uit om samen met gasten en bezoekers van Kunsthuis SYB te bouwen aan haar installatie 'Spaziando', een groot en ingewikkeld net van lycra waarin deelnemers zich gedurende het programma kunnen bewegen en nestelen als in een collectief lichaam. In de gezamenlijke, fysieke interactie met het werk creëerde 'Spaziando' een omgeving waarin nieuwe gedachten en ideeën kunnen worden ontwikkeld en uitgewisseld.

Some people got intrigued by the colourful Net, and enjoyed it the direct experience of it (even ignoring the references to the history and ideas of Brazilian artist Lygia Clark, who inspired this Anziche's work)- Visiting children and adults appreciated this installation above all. Others, like the participants were instead interested in the discussion of the ideas expressed by the texts: i.e. the implications of being all (artists and curators) flexible workers, how A.i.R. can be shelters for them (providing space time and means to work) but also at the same time, how those programmes reinforce temporary and precarious conditions and force mobility among cultural people... Many more thoughts and insightful comments were made during these conversations.
Verslag Angela Serino

Een tweede constante in het programma 'ON Residency' werd gevormd door een leesgroep die op verschillende momenten samenkwam in Kunsthuis SYB. Vanuit een verzameling teksten onderzocht deze leesgroep welke rol een residentie kan spelen in artistieke productie. De residentie wordt vooral benaderd als een onderbreking van de dagelijkse rou-

tine als voorwaarde voor een onderzoek naar een betere balans tussen leven en werken. De leesgroep bestaat uit de kunstenaarscollectief ADA (Rotterdam) en The Living Room(s) (Amsterdam), beeldend kunstenaar Elsbeth Ciesluk en kunstwetenschapper Suzie Herman.

Together with the invited guests and visitors (the Living Rooms, ADA, Maria Pask, etc.) during the six weeks spent at SYB all those topics were discussed through the readings of specific texts (listed on the weblog on line) but also via conversations and informal exchanges taking place in the kitchen while cooking or with visitors who came driven by curiosity. The project, indeed, thanks to the variety of its forms (Paola Anziche's installation "Spaziando, (met de handen te zien)"; reading sessions; but also performance and film screening) had several levels of 'entrance' to the issues, so it managed to attract many public's different in age, tastes and interests (the pictures' documentation on SYB weblog provide an overview of them).
Verslag Angela Serino

Zoekend naar de voorwaarden waar kunstenaars aan worden blootgesteld tijdens werkperiodes, is Serino met haar leesgroep gestuit op vele overeenkomsten met onze onderlinge houding ten opzichte van de huidige maatschappij: zowel in residenties als in het dagelijks leven worden de mensen onderworpen aan de druk om te produceren en te presteren. Hoewel vrijheid een specifieke voorwaarde zou moeten zijn voor een residentie, lijkt de uitvoering van werkperiodes op zichzelf al een eis die iedere zichzelf serieus nemende kunstenaar zichzelf oplegt. Dit zorgt, volgens Serino, voor een geforceerde hypermobiliteit waarbij de kunstenaars continu in beweging moeten zijn om hun werk overal en altijd te laten gelden. De druk die hier door de betrokken instituten wordt uitgevoerd is groot en biedt -in tegenstelling tot hun sterk bevochten ideologieën- een heel sturende werkomgeving.
Recensie Suzanne Rietdijk

Wat het onderzoekstraject On Residency voor Kunsthuis SYB heeft betekent is vooral de start van een diepgravend zelfonderzoek, een onderzoek naar nieuwe mogelijke vormen van residentie dat SYB gedurende het hele jaar (2012) is aangegaan. Door middel van historische referenties en voorbeelden is er dit jaar een begin gemaakt van een langlopend onderzoek naar zowel de condities van kunstenaarsresidenties als van de maatschappij als geheel. Een onderzoek naar welke rol de residentie speelt in het bestaan van kunstenaars en wat de voorwaarden zijn voor een residentie. ON Residency kreeg een vervolg in het internationale uitwisselingsproject Pay Attention, please met FARE, Milaan en in SYB's programma voor InExactly This, tijdens de Kunstvlaai 2012. Uiteindelijk vormen de conclusies en ervaringen opgedaan tijdens deze presentaties een belangrijk deel van ons beleidsplan en programmering voor de komende periode.
Evaluatie Maritt Kuipers

kunstenaar:
Angela Serino

in samenwerking met:

- Paola Anziché, kunstenaar
- ADA collectief The Living Room(s), kunstenaarsinitiatief
- Elsbeth Ciesluk, kunstenaar
- Suzie Hermán, kunstwetenschapper

projectperiode:

28 maart 2012 t/m 08 mei 2012

programma

Zondag 1 april, 14:00 uur:

Om het werk van de gast-kunstenaar Paola Anziché te introduceren, werd de film 'Sur le traces di Lygia Clark' over Lygia Clark door P. Anziché en I. Dionisio (Italië 2011, 26 min) vertoond

Zondag 8 april, 14:00 uur:

De Leesgroep bij SYB: een informele presentatie van lees sessies bij SYB door ADA en The Living Room(s)

feestelijke eindpresentatie en artist talk:

Zaterdag 28 april, 14:00 uur:

Eindpresentatie over kunstenaar-skolonies, kunstenaarscollectieven en landelijke residenties; lezing door prof. Andreas Schwab, historicus en curator van Museo Casa Anatta, Monte Verita, Ascona (Zwitserland). Gevolgd door een presentatie van kunstenaar Maria

Pask: 'Re-reading Little Millet

overige openingstijden:

ieder weekend van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:

65

pers:

- Leeuwarder Courant
- Tubelight
- Metropolis M

begeleidend lid programmeringscommissie:

Angela Serino
Maja Bekan

schrijver recensentenprogramma:

Suzanne Rietdijk
– The present moment and only the present moment

financiële ondersteuning:

- Mondriaan Fonds
- Provincie Friesland
- Italiaans Cultuur Instituut (Istituto Italiano di Cultura) in Amsterdam

vervolg van dit project:

Pay Attention, please in Kunsthuis SYB (oktober-januari 2013)
InExactly This, de Kunstvlaai 2012, Amsterdam (december 2012)

SKETCH OF THE LANDSCAPE RUTH VERRAES

“Wanneer ik een landschap beschrijf, maak jij je op je een landschap te verbeelden zoals een schilder zijn doek prepareert.” Maar deze vorm valt nooit samen met mijn omschrijving van het landschap of met het landschap zoals het zich aan mij voordoet wanneer ik er doorheen loop. Kan ik dit landschap überhaupt zien, zonder er gedachten over te vormen?

In het werk van de beeldend en tekstueel kunstenaar Ruth Verraes, wordt het landschap ontkleed tot op het bot. In haar installaties zoekt ze naar een idee van een landschap dat ontsnapt aan de begrenzingen van de taal. Alles wat makkelijk in woorden te vatten is, laat ze buiten het kader van haar foto's vallen om vervolgens de taal te herintroduceren in tekstfragmenten die ze zorgvuldig opstelt in de ruimte alsof het objecten zijn.

Tijdens vele wandelingen verzamelde ze het materiaal voor haar werk in SYB: woorden, kleuren, vormen, verhalen, begrippen, beelden etc. Werken en wandelen wisselen elkaar af in een vloeiende dialoog met het landschap. Tegelijkertijd maakte Verraes een vertaalslag door kunstenaars en schrijvers te vragen haar werk te omschrijven. Op deze manier werd het landschap in en om Beetsterzwaag van alle kanten bekeken, gedeconstrueerd, verwerkt en opnieuw geconstrueerd om uiteindelijk gepresenteerd te worden aan de bezoeker in een lezing, een installatie en een beeld essay.

De omgeving van SYB is door Ruth Verraes ontdaan van haar materialiteit want teruggebracht tot vormen, kleuren en begrippen. De verbeelding is daarentegen tot iets materiëls gemaakt, omdat die de werken hun bestaansrecht geeft. Waar werkelijkheid, beschrijving en verbeelding naast elkaar zijn geplaatst, bevindt het landschap zich tussen alle werken in, en in alle werken samen.

Recensie Yasmijn Jarram

De twee fases uit mijn projectplan werden uiteindelijk binnen de residentie in Kunsthuis SYB gerealiseerd. Ik heb voor het experiment gekozen, eerder dan voor een affe, volledig uitgebalanceerde, presentatie en representatie van het werk. Door alle stappen reeds doorlopen te hebben, wil ik dit de komende tijd evalueren. Kijken wat ik kan herhalen, wat ik verder uit kan werken etc. De snelle meer intuïtieve manier van werken, biedt me de mogelijkheid sneller tot werk te komen. Aan de andere kant zie ik het ook als een kans om vanuit een andere werkwijze uiteindelijk opnieuw tot een uitgebalanceerde installatie te komen. Waar nu losse werken werden beschreven en deze bestonden in de verbeelding van de toeschouwer, ben ik ook nieuwsgierig hoe het werkt wanneer een volledige installatie wordt beschreven en in de verbeelding gaat leven. Deze verbeelding kan dan later getoetst worden aan de daadwerkelijke installatie.

Verslag Ruth Verraes

kunstenaar

Ruth Verraes

in samenwerking met:

- Mathilde van Beekhuizen
- Lotje van Lieshout
- Richtje Reinsma
- Arthur Stokvis

projectperiode:

09 mei 2012 t/m 19 juni 2012

feestelijke eindpresentatie en artist talk:

zondag 10 juni 2012

overige openingstijden:

Ieder weekend van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:

70

pers:

- Mister Motley

- Galeries.nl
- Kunstbeeld #5
- “Uitgelicht” Fonds BKVB

begeleidend lid programmeringscommissie:

Maritt Kuipers

schrijver recensentenprogramma:

Yasmijn Jarram – Sketch of the Landscape

financiële ondersteuning:

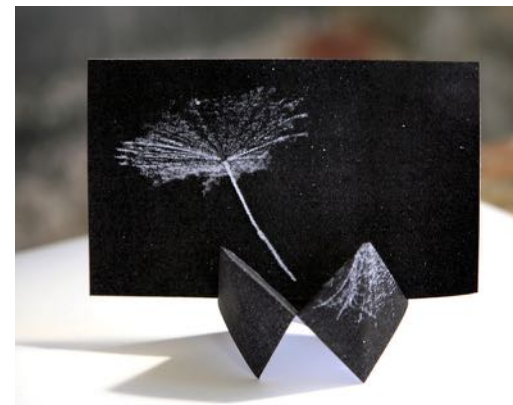
- Mondriaan Fonds
- Fonds BKVB

vervolg van dit project:

Publicatie Schets van het landschap, december 2012
Auteurs: Ruth Verraes, Kunsthuis Syb, Mondriaan Fonds (voorheen Fonds BKVB)

Het veld is net een week onder de bruine sneeuw vandaan. Het oogt nat, flets en gelig. Het gras wat fier overeind hoort te staan hangt in natte slierten over de grond.

Uit een beschrijving van Mathilde van Beekhuizen

De naaldjes en het blaadje lijken op tafel neergelegd als trofeetjes van een wandeling. Als je beter kijkt, is het blaadje geen blaadje, maar een snipper uit een natuurboek.

Uit een beschrijving van Arthur Stokvis

Het papier is een opgerolde akker. Het wacht en slaapt. Een hand slaat toe en rolt het veld uit, een mes schaatst een snee. Het papier is gewond, het wit is wakker.

Uit een beschrijving van Richtje Reinsma

RIDING THE COSMOTRACTOR GRÉGORY CUQUEL & DAVID STAMP

Waarom trok een specifieke groep mensen in de jaren 90 van de vorige eeuw er in het geniep op uit om de meest bewerkelijke en complexe geometrische patronen te walsen in uitgestrekte graanvelden? Was dit slechts om de spot te drijven met een andere, even specifieke, maar verwarde groep mensen? Of was hier sprake van een sociaal contract waarin twee groepen elkaar uitdaagden tot het uiterste in een verheven spel?

Wat Stamp fascineert is hoe dit spanningsveld onze beleving van de objecten in onze omgeving beïnvloedt. Een fascinatie die hij deelt met de Franse beeldend kunstenaar Grégory Cuquel. Cuquel duikt met eenzelfde overgave in de heavy metal scene als in de dance cultuur en gebruikt hun beeldtaal als een instrument om formele kwesties in de beeldende kunst te onderzoeken. David Stamp omschrijft het werk van Grégory Cuquel als “het sculpturale equivalent van graffiti in en toilethokje (het bevragen van verwantschap; soms grappig, maar altijd dringend)”.

Met Riding the Cosmotractor grijpt David Stamp het verblijf in SYB aan om voor het eerst voor langere periode samen te werken met Grégory Cuquel.

The major work I wanted to make whilst at SYB was a success. Due to research I did in SYB about the origins of the phenomena of crop circles. I became interested in the relationship between the makers of the circles and people who invest them with meaning (the one who think they are from aliens). In some cases the believers were also the makers. I found this intriguing. Keeping this in mind I wanted to experiment with this fanaticism. I ask myself simple questions like “if I was a fanatic of crop circles, what object would I have around me?” The answer to this was “crop circle wallpaper”, of course. I decided to make a sculpture which was reminiscent of a piece of a domestic environment but also something look like it fell from the sky. The result was a triangle shaped plaster-board wall sculpture entitled “We’re gonna need a bigger boat”. On the outside of this was the hand screen-printed crop-circle wallpaper. To make it I went to the Grafisch Atelier Friesland in Leeuwarden. I am very happy with how this work turned out. Working with Greg was really productive. To have his input on the work I was making was invaluable. In regards our collaboration, I always find it a little difficult but ultimately enlightening. Although we share similar interests our way of working is very different. Therefore we felt we had to both change the way we work to accommodate each others ideas. What we ended up doing was making small works in an intuitive way. We used quick gestures to avoid getting stuck in debates about what we should or shouldn’t do. I believe the project we did at SYB will allow us to work together better in the future however we have no definite plans at this time.

Evaluatie David Stamp

kunstenaars:

Grégory Cuquel &
David Stamp

projectperiode:

20 juni 2012 t/m 31 juli 2012

feestelijke eindpresentatie en artist talk:

zaterdag 21 juli, 16.00 uur

overige openingstijden:

iedere zaterdag en zondag van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:

220 (inclusief deelname aan Dag van de Kunst)

begeleidend lid programmeringscommissie:

Arjen de Leeuw

schrijver recensentenprogramma:

Suzanne Rietdijk

— Waar graancirkels samenkomen met energiedrankjes

financiële ondersteuning:

Mondriaan Fonds

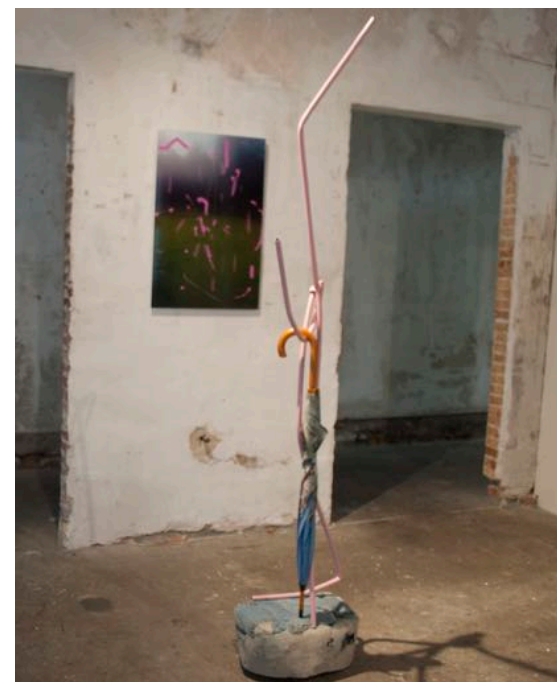
Ik kreeg weinig van de jongens te horen en begreep pas laat in de werkperiode van David dat zijn plan om een motorrijder cirkels in het gras te laten spinnen niet ging lukken. Het was technisch niet haalbaar en er was te weinig tijd om naar een betere rijder te zoeken. Ook hoorde ik geluiden van anderen dat de sfeer moeizaam was in het huis. Ik belde met David de week voor de presentatie en hij zei dat het wel goed zou komen. Ze zouden laten zien wat ze verder hadden gemaakt tijdens de residentie. Uiteindelijk was de werkperiode voor beide heren zeker productief geweest. Ze hadden werk samen gemaakt en apart. David heeft zijn interesse in graancirkels kunnen vertalen naar een gezeefdrukt behang waar hij zeer tevreden over was. Een deel van het plan was om elkaars werkwijze te leren kennen en uit het gesprek tijdens de presentatie bleek dat de residentie daar succesvol voor was geweest. Vooral de verschillen waren duidelijk geworden: Gregory gaat op de plek zelf zonder vooropgezet plan aan het werk. Hij wil de frisheid van een teenager hebben om naar de dingen te kijken. Het lijkt hem vooral om een ontdekkingsreis te gaan tijdens het maken. Voor David zijn het langdurige interesses die hij meeneemt en distilleert tot zijn uiteindelijke werk.

Evaluatie Arjen de Leeuw

During the time in SYB I transformed the space into a studio in which I could make new works. I entitled the body of work I made “le nombre d’or expliqué à ma fille” (The golden number explained to my daughter). The works that I made during the residency happened to fit very well with the work of David, this is probably because of all of the conversations we had about our individual practices and art in general. I was very satisfied with this dialogue as well as the pieces we made together. It is something very particular, thinking about a piece with another artist, the way you think change because of the other artist. You end up making something you would normally, it challenges the the methods which you use when making work on your own. The project at SYB was very interesting for me.

Evaluatie Gregory Cuquel

TERRA NOVA

SJOERD VAN LEEUWEN & HARALD DEN BREEJEN

Op een expeditie met als doel als eerste de Zuidpool te bereiken, kwamen de Brit Robert Falcon Scott en zijn mannen op 17 januari 1912 aan op het uiterlijke zuidpunt alleen om erachter te komen dat de Noor, Roald Amundsen hen voor was geweest. Teleurgesteld en ernstig verzwakt begonnen Scott en zijn mannen aan hun fatale terugtocht. Geen van hen zou het basiskamp bereiken. Evengoed werd Scott in zijn thuisland gezien als het toonbeeld van Britse moed en uithoudingsvermogen. Een romantische voorstelling die in de tweede helft van de 20ste eeuw plaats moest maken voor een ontluisterd beeld van Scott als een waaghals die zijn mannen een gewisse dood in joeg. De reputatie van Robert Falcon Scott lijkt te veranderen gelijk ons wereldbeeld verandert. Hierdoor blijft zijn expeditie eindeloos fascineren.

100 jaar na de dood van Scott en zijn mannen vond er opnieuw een expeditie plaats. Ditmaal was de uitvalsbasis Kunsthuis SYB en het doel het geografisch middelpunt van de Waddenzee. De kunstenaars Sjoerd van Leeuwen en Harald den Breejen stelden hun uitrusting samen, trainden hun conditie en verzamelden een team van experts om, in navolging van Scott, op eigen kracht de elementen te trotseren. Het is een ode aan de meest wilde en ongerepte natuur die Nederland kent. ‘Terra Nova’ was in de eerste plaats een poging om de ontdekkingsgeest en overwinningzucht nieuw leven in te blazen. Op een tweede plan omvatten de voorbereidingen voor de tocht een onderzoek naar de expeditie van Robert Falcon Scott en de betekenis van dergelijke ontdekkingsreizen in onze hedendaagse samenleving.

In het werk van beide kunstenaars neemt het landschap een belangrijke positie in. Zo koppelt Den Breejen in zijn collages en installaties de meetkundige principes, die ten grondslag liggen aan onze waarneming, los van het landschap om ze vervolgens op een speelse manier te herintroduceren. De installaties van Sjoerd van Leeuwen draaien rond de eeuwige wisselwerking tussen documentatie en onvermijdelijke verandering in het landschap.

kunstenaars:

Sjoerd van Leeuwen & Harald den Breejen

projectperiode:

1 augustus 2012 t/m 18 September 2012

programma:

zaterdag 4 augustus
14:00uur:
film screening ‘Scott of the Antarctic’ (Charles Friend, 1948)
16:00 uur:
screening documentary about Sir Robert Scott

zaterdag 11 augustus:
14:00 uur:
film screening ‘Fitzcarraldo’ (Werner Herzog, 1982)
16:00 uur:
film screening ‘Burden of Dreams’ (Les Blank, 1982)

vrijdag 24 augsutus:
Farewell for members of the expedition from base camp SYB
17:30 uur:
barbecue (if you wish to attend, please contact: info@sjoerdvanleeuwen.nl)
19:30 uur:
film screening ‘The Great White Silence’ (Herbert Ponting, 1924)
21:00 uur:
Guest Speaker (surprise)

Feestelijke eindpresentatie en ‘artist talk’:

zaterdag 8 september om 16.00 uur
artiest talk with Frysk Hinder whiskey

overige openingstijden:

iedere zaterdag en zondag van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers

104

pers

– Omroep Fryslân Radio
– Leeuwarder Courant
– De Woudklank

begeleidend lid programmeringscommissie:

Noor Nuyten

schrijver recensentenprogramma:

Rosa Juno Streekstra
– “we are just going outside, and may be some time”

financiële ondersteuning:

– Mondriaan Fonds
– Provincie Friesland
– De Friese Bierbrouwerij

vervolg van dit project:

‘Terra Nova’ was tevens onderdeel van het satellietprogramma van de Noorderlicht Fotomanifestatie 2012, getiteld ‘Terra Cognita’. Van zondag 2 september t/m 9 september was dagelijks de documentatie van de expeditie te bekijken in Kunsthuis SYB. In oktober 2012 kreeg het project ‘Terra Nova’ een vervolg tijdens de manifestatie ‘In Search of... (Bas Jan Ader)’, waar de SYB-residenten de resultaten en documentatie van de projectperiode in SYB tentoonstellen.

Een paar weken voor de start van het project Terra Nova belde Sjoerd van Leeuwen om te melden dat hij, samen met Harald, alle inkopen voor het project aan het doen was. Deze inkopen hielden onder meer waterdichte kleding in, eenzelfde paar schoenen, korte broek en t-shirt. Met dit outfit arriveerden Sjoerd en Harald dan ook in SYB. Ik had met de twee kunstenaars afgesproken dat ik meteen het eerste weekend op bezoek zou komen. De deur van SYB werd opengedaan door twee jongens met identieke kleding en beiden een even verbrand, grijnzend, gezicht. Ze vertelden enthousiast dat ze hun eerste fietstocht hadden gemaakt over de afsluitdijk om een racefiets op te halen voor de conditietrainingen. Deze conditietrainingen waren ter voorbereiding op de tocht naar het middelpunt van de wadden zee. Deze avond hebben we over het project gepraat, ik heb de nodige vragen beantwoord en afgesproken dat ik langs zou komen bij de ‘vaarwel barbecue’. Gezamenlijk hebben we de programmatie van deze vaarwel bbq en andere geplande filmavonden besproken. Vervolgens lieten ze mij trots het radiofragment horen op Omrop Fryslân, waarin de kunstenaars het project Terra Nova toelichten. Omdat ik het informeren en uitnodigen van lokale media bij dit project vond passen, heb ik hier veel aandacht aan besteed voordat het project startte. De lokale media is in samenspraak met Sjoerd en Harald een belangrijker speler van het project geworden.

verslag Noor Nuyten

Van meest opmerkelijke invloed is de intensieve samenwerking met Sjoerd van Leeuwen geweest. Hoewel wij vaker samen hebben gewerkt, was dit project groter, intensiever, en democratischer dan tevoren. Ik denk niet dat wij zulke samenwerking hadden kunnen realiseren buiten SYB. Als resultaat ben ik mij veel bewuster geworden van mijn eigen werkproces, en van mijn verwachtingen van een kunstproject. Het is mij duidelijk geworden hoe relatief deze eigenlijk zijn. Ik hoop in de toekomst met deze ervaring in gedachte vrijer aan een project te werken. In negatieve zin – als je het zo moet noemen – heb ik (en ik vermoed Sjoerd ook) veel geleerd over de inmenging van onze eigen personen in het werk, met name binnen presentatiemomenten. Ik vraag mij af wat de waarde hiervan is, en hoe wenselijk zo’n inmenging is op langere termijn.

Evaluatie Harald den Breejen

Het gehele project was een lopende performance. Als levend sculptuur trokken de kunstenaars met hun slee een lijn door het landschap. Op het moment van terugkeer was de reis reeds geschiedenis geworden. Maar alles wat onderweg voorviel is als onderdeel van hun onderzoek wel meegenomen naar ‘huis’ en ingezet om de cirkel rond te maken.

Recensie Rosa Juna Streekstra

Afbeeldingen: Sjoerd van Leeuwen & Harald den Breejen, TERRA NOVA

CULTUUREDUCATIE WORKSHOP BIJ HET PROJECT TERRA NOVA

Na incidentele en projectmatige samenwerking met basisscholen in voorgaande jaren, is SYB in 2012 begonnen met het opzetten van een structureel programma met educatieve activiteiten voor kinderen. SYB wil kinderen vertrouwd maken met hedendaagse kunst en ze een kijkje bieden in de beroepspraktijk van beeldend kunstenaars. Door de gevarieerde projecten, diversiteit aan kunstenaars en het toegankelijke werkproces is SYB een buitenkans voor educatoren. Met de educatieve activiteiten investeert SYB tevens in de inbedding in de omgeving en trekt SYB een gevarieerd en geïnteresseerd publiek aan voor de kunstenaars.

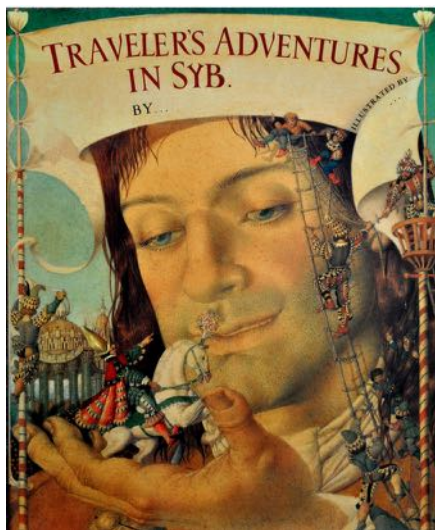
SYB heeft daarvoor de jonge educator Sanne Beemsterboer aangetrokken. Sanne Beemsterboer is docent beeldende vorming op een basisschool in Amsterdam en heeft werkervaring bij zowel scholen als musea. Ze is afgestudeerd aan de hogeschool voor de kunsten (AHK) waar ze de docenten opleiding beeldende kunsten heeft gedaan, waarna ze een jaar naar Gent is vertrokken om haar beeldende praktijk verder te ontwikkelen en haar kennis te verbreden, ook op het gebied van onderwijs.

Passend bij de werkwijze van SYB worden kinderen aangemoedigd om in vrijheid het materiaal te hanteren en 'buiten de lijntjes' te denken en te werken. De educatief medewerker zet een programma van een dag op dat aansluit op het thema of de werkwijze van de residerend kunstenaars. De educatief medewerker heeft de leiding, de residerend kunstenaars leveren een bijdrage door de ruimte ter beschikking te stellen en te vertellen over het project. Via lokale en sociale media, via scholen en met het aanplakken van posters wordt ruchtbaarheid gegeven aan de workshops. SYB vraagt een kleine vergoeding voor deelname en werft sponsors om de workshops kostenneutraal te maken.

SYB's eerste AVONTUURLIJKE WORKSHOP VOOR KINDEREN vond plaats tijdens het project TERRA NOVA. Dit project was onderdeel van het Satellietprogramma van de Noorderlicht Fotomanifestatie. Noorderlicht heeft via Facebook en website de workshop aangekondigd.

Sanne Beemsterboer organiseerde in SYB een workshop over reizen en ontdekkingstochten voor kinderen vanaf 6 jaar. Jongere broertjes en zusjes mochten mee. Het was een avontuur van een dag, vol verhalen over ontdekkingsreizen. De kinderen bedachten

samen een reisverhaal waarin ze zelf de hoofdrol speelden. Vervolgens tekenden, schilderden, knipten en plakten ze het verhaal op ware grootte. Kunstenaars Harald den Breejen en Sjoerd van Leeuwen van het project Terra Nova, kwamen langs om te vertellen over hun expeditie naar het geografisch middelpunt van de Waddenzee. In totaal namen 15 kinderen deel aan het project, en via de kinderen zijn ook de ouders bereikt, die wellicht nu ook vaker een kijkje komen nemen in SYB. Het was een succesvolle eerste workshop.

De eerste workshop in kunsthuis SYB heb ik vooral als gezellig, leerzaam, spannend en vol inspiratie ervaren. De kinderen waren allen even enthousiast en de dag was zo gevuld. De verscheidenheid aan activiteiten zorgde ervoor dat niets saai werd dat ieder onderdeel met gejuich ontvangen werd. Ook was het leuk om de kinderen kennis te zien maken. Velen kenden elkaar nauwelijks, waardoor er aan het einde van dag weer nieuwe vrienden de deur uitliepen. Het was voor mij een nieuwe ervaring om direct met de kunstenaars te werken. Dit is mij uitermate goed bevallen. Ze gaven door hun aanwezigheid en kennis een extra laag aan de opdrachten. Het was niet alleen belangrijk om iets moois te maken, maar je moest er ook iets over kunnen vertellen! Als er echte kunstenaars zijn, is de drang ook groter zelf echte kunst te maken. Ik merkte dan ook dat de kinderen met een bredere blik vertrokken, dan waarmee ze binnenkwamen. De wereld was weer een stukje gecompliceerder geworden, maar daardoor ook weer een stuk interessanter! Al met al was het een heerlijke dag waarbij creativiteit, leren en gezelligheid de rode lijn vormden in zomers kunsthuis SYB.
Verslag Sanne Beemsterboer

locatie:
Kunsthuis SYB

datum:
21, 22 of 23 augustus

tijd:
10:00 tot 17:00 uur

deelnemers workshop:
15 kinderen

pers:
– de Woudklank
– Leeuwarder Courant
– Fotomanifestatie Noorderlicht

Afbeeldingen: Sanne Beemsterboer, CULTUUREDUCATIE bij het project TERRA NOVA

TO HAVE ONE'S CAKE AND EAT IT TOO MASTER ARTISTIC RESEARCH, UVA

Kunstopleidingen bepalen voor een groot gedeelte het Nederlandse kunstklimaat en de vernieuwing daarvan. Net zoals in SYB ligt bij de opleidingen de nadruk op ontwikkelen, onderzoeken en experimenteren. Bij alle projecten in SYB is samenwerking een eis vanwege de reflectie en nieuwe inzichten, uitdagingen en kennis die daaruit voortkomen. Door als organisatie met een andere organisatie samen te werken en daar onverwachte, bijzondere kruisbestuivingen te zoeken, zet SYB dit op een hoger plan voort. Ieder jaar ontwikkelt een lid van de programmeringscommissie een project met een kunstopleiding. Studenten en docenten werken in SYB vanuit een overkoepelende vraagstelling of thema. De opleiding verhuist tijdelijk naar Beetsterzwaag.

Kunstopleidingen bepalen voor een groot gedeelte het Nederlandse kunstklimaat en de vernieuwing daarvan. Net zoals in SYB ligt bij de opleidingen de nadruk op ontwikkelen, onderzoeken en experimenteren. Bij alle projecten in SYB is samenwerking een eis vanwege de reflectie en nieuwe inzichten, uitdagingen en kennis die daaruit voortkomen. Door als organisatie met een andere organisatie samen te werken en daar onverwachte, bijzondere kruisbestuivingen te zoeken, zet SYB dit op een hoger plan voort. Ieder jaar ontwikkelt een lid van de programmeringscommissie een project met een kunstopleiding. Studenten en docenten werken in SYB vanuit een overkoepelende vraagstelling of thema. De opleiding verhuist tijdelijk naar Beetsterzwaag.

In 2012 ontwikkelde lid van de programmeringscommissie Maritt Kuipers het project TO HAVE ONE'S CAKE AND EAT IT TOO in samenwerking met de Master Artistic Research van de Universiteit van Amsterdam. In het september en oktober 2012 kwamen alumni en studenten van de opleiding samen om zich te buigen over de ontastbaarheid van artistieke kennis, de transparantie van onderzoek en de praktijk van de kunstenaar die tegelijkertijd onderzoeker wil zijn.

In vijf sessies van elk een week zijn een aantal alumni (2012) van de master artistic research aan de Universiteit van Amsterdam samen gekomen met een aantal eerstejaars studenten van dezelfde master. Ze hebben hun verwachtingen, successen en mislukkingen met elkaar gedeeld door te reflecteren op hun eigen onderzoekspraktijk en studie met als doel niet minder dan door te dringen tot de essentie van artistiek research. In de vierde week heeft het Zolder Museum zich aangesloten bij het project. Het Zolder Museum is een

artistic research project van Iva Supic Jankovic.

Wat is de impact van de studie op hun kunstenaars praktijk, en hoe evalueren de kunstenaars het curriculum van hun (nog jonge) opleiding? De alumni Artistic Research hebben hun residentieperiode in SYB aangegrepen voor een moment van rust na de intensieve tweejarige

master. Het huis in de luwte werd een plek voor reflectie. Waar ze tijdens hun studie geen moment echt de tijd voor hebben gehad, kreeg in SYB de ruimte. Wat heeft dit opgeleverd? Al deze vragen en meer kwamen tijdens het afsluitende symposium Artistic Research in Daily Life aan bod. Verderop een greep uit de evaluaties:

kunstenaars:

Naomi Cheung San
Pieter de Kok
Szilvia Mondel
Rosalie Ravensteijn
Paula Salas
Weronika Zielinska
Heiðar Kári Rannversson
Maritt Serena Kuipers
Zolder Museum:
Iva Supic Jankovic
Aimee Zito Lema
Kristina Benjocki
Isfrid Angard Siljehaug

met medewerking van:

Kunstruimte Wagemans –
Fred Wagemans
Louwrien Wijers

werkperiode:

19 September t/m 23 oktober 2012

eindpresentatie:

zaterdag 20 oktober 2012, vanaf 14 uur:
Symposium 'Artistic Research in Daily Life'
Moderator: Heiðar Kári Rannversson
Sprekers:
Jeroen Boomgaard (hoofd Artistic Research, UvA),

Lucy Cotter (hoofd MAR, Den Haag),
Sara Campos
Rebecca Stephany
Esmé Valk.

overige openingstijden:

iedere zaterdag en zondag van 13 tot 17 uur

aantal bezoekers:

76

begeleidend lid programmeringscommissie:

Maritt Serena Kuipers

schrijver recensentenprogramma:

Maritt Serena Kuipers
'Ontstaan in theorie, geleerd door praktijk'

financiële ondersteuning

– Mondriaan Fonds
– Provincie Friesland
– Universiteit van Amsterdam

vervolg van dit project:

Deel 2 staat gepland voor 2014, met in het kielzog daarvan de eerste pilot met het hosten van een PhD kunstenaar in SYB.

Finally, in Beetsterzwaag you cannot avoid life, daily life I mean. The materiality, or one could say reality, of the house, the town, the forest, the weather is so heavy, so overriding that one has to confront it constantly. Personally that gave me a platform from where to think on what we do. The question of what do you do as an artist (researcher) gets entwined with what do you do as a human being, and also as a member a community.

Evaluation Paula Salas

The following quote from the book we used as a tool in our conversation piece at SYB is rather useful, I think, regarding the obligation to evaluate or judge our residency and symposium. On the the notion of quality and judgement Claire Bishop really writes some very interesting lines on page 7 of "Artificial Hells". "In the field of participatory art, quality is often a contested word: rejected by many politicised artists and curators as serving the interest of the market and powerful elites, 'quality' has been further marred by its association with connoisseurial art history.....This book is predicated on the assumption that value judgements are necessary, not as a means to reinforce elite culture and police the boundaries of art and non-art."

I do agree with Claire Bishop, that it is necessary to judge. For me this residency was about meeting and exchanging experiences with fellow artists. It was a stimulating experience.

Afbeeldingen: SYB, TO HAVE ONE'S CAKE AND EAT IT TOO

The residency period I experienced as great, as I was away from my own environment and obligations and was able to focus on my process and stay in SYB. The luxury of having the different spaces: making, eating / cooking and sleeping within reach made me use the time very efficiently, and made it possible to be very productive. For this stay I gave myself an assignment to re-enact a 'micro' process of an artistic (research) practice and to document this. This way I reflected on the way I worked before and I wanted to connect situations to questions I expected at the symposium and 'to demonstrate' examples. This way I wanted to link the concrete to the abstract and vice versa.

The Master Artistic Research forced me to comply with academic standards in the many "regular" courses I followed to acquire the obligatory credits. However It is like learning a foreign language, you will almost never become a native speaker. I'll never become a "native" academic writer. Is this positive? It is contextual of course. If you are interested in understanding the judgements of art critics, art historians and curators, you definitely need this academic training. It does not provide tutorship for artists in the beginning of their career. Something that one would perhaps expect from a master. This master more or less gives you the opportunity to find out if pursuing a Phd is something for you. But then it is of course a research master.

Evaluation Pieter de Kok

I appreciated the artistic contributions as input for the symposium. The presentation of Esmé Valk was very inspiring and enlightening as example for an artistic (research) practice. As she said so herself, she was very curious about how her work would be seen from the perspective of artistic research. Last part of the discussion on her presentation was on the educational / didactical aspect of her work: 'The installation could not be shown without the video'.

'With regard to artistic research practice I found the above mentioned statement very interesting to continue thinking about my work and to elaborate on it. How to present / integrate this educational / didactical aspect in the work? During the symposium and afterwards I talked to a few people that were all very keen on continuing the discussion at another moment. I think this day has been very fruitful in generating a motivated group of people that want to 'think together' and reflect on artistic research practices.

Evaluatie Rosalie Ravensteijn

I'm not sure if I've learned anything during my residency at SYB, which at the same time, I would not see as a disadvantage of the entire idea. Rather I guess the time spend there offered me a space where I could realize some things I have been thinking about already, though was keeping in the back of my head. As Paula said, SYB's location is very specific and one cannot avoid that. I guess you just have to let it flow, and be as it is. And this puts me back on the track of AR/ Art, I believe it is the same situation, it is only a matter of one being conscious of that. Considering the AR program, I guess I'm still very puzzled about the approach that Jeroen Boomgaard proposes, which is, it is the students who have to determine what AR exactly entails. I believe a program within University structure cannot be that much open, and it could be helpful to have some subjects/ problems/concerns determining it. Lucy Cotter mentioned that from this year they (KABK) started working with MAR students around certain issues. I think that's a helpful solution. Evaluation Weronika Zielinska

PAY ATTENTION, PLEASE

UITWISSELINGSPROJECT MET FARE, MILAAN

PAY ATTENTION, please is part of www.artinresidence.it, a platform dedicated to residency programmes in Italy and abroad for artists and curators. It stemmed from an idea from FARE & Kunsthuis SYB, in collaboration with Open Care, and with additional contributions by Fondazione Cariplo, NABA (New Academy of Fine Arts) and GAI (Association of Young Italian Artists).

‘Pay Attention, please’ is geïnspireerd op ‘ON Residency or an (in)visible production’ (door curator Angela Serino in Kunsthuis SYB) en het project ‘Decompression Summer Camp’ (een samenwerking van Valerio Del Baglivo en Radical Intention in Corniolo Art Platform in Toscane). ‘Pay attention, please’ is een samenwerking tussen FARE, Frigoriferi Milanesi en SYB en bestaat uit verschillende openbare bijeenkomsten in Milaan, Beetsterzwaag en op de Kunstvlaai in Amsterdam. Waar Angela Serino de gastvrouw was in Milaan, ontving Valerio Del Baglivo drie kunstenaars in Kunsthuis SYB, Beetsterzwaag.

Kunstenaarsresidenties zijn plekken voor isolatie en concentratie, waar - door de onderbreking van dagelijkse routine - nieuwe inzichten opgedaan worden. Die onderbreking van dagelijkse routine is echter ook te bereiken zonder jezelf te isoleren. In samenspel met anderen kun je ingesleten gedragspatronen ontdek-

ken om zo bijvoorbeeld meer inzicht en keuzevrijheid hierin te krijgen.

Tijdens ‘Pay Attention, please’ deden kunstenaars en publiek fysieke en mentale oefeningen om ‘onconcentreerde aandacht’ te bereiken. Vragen die daarbij gesteld werden zijn: kunnen we dagelijkse routines onderbreken en een ander leefritme ervaren? Kan kunst helpen om een type concentratie te bereiken, waarbij onze aandacht gericht is op het proces in plaats van het doel? En wat gebeurt er als de inhoud van een kunstwerk over concentratie zelf gaat? Iedere kunstenaar verzorgde een oefening voor genodigden en/of geïnteresseerden. Of je nou een ervaren kunstenaar, kunstkenner, leek, jong of oud bent – het maakte niet uit, iedereen voelde zich onwennig in het begin.

PAY ATTENTION, please is the second chapter of a series of projects dedicated to the notion of exercise as tool for audience engagement. I call the series LEARNING GATHERINGS, and I will definitely continue this series in the near future. The cosy atmosphere of the house (SYB) really helped the relations between me and the artists invited. The meetings with SYB’s house club I consider the most positive experience during my residency at SYB. For me the biggest problem at SYB is audience participation. Once more I understood how difficult it can be for an independent curator to attract and engage an audience.

evaluatie Valerio del Baglivo

locaties:

Milaan (IT) – Beetsterzwaag (NL)

In Kunsthuis SYB:

Curator: Valerio Del Baglivo
Kunstenaars:
Valerio Rocco Orlando
Marwa Arsanios
Italo Zuffi

In Sala delle Colonne, Fabbbrica del Vapore (Milan):

Curator: Angela Serino
Kunstenaars:
Paola Anzichè
Maja Beka
Rory Pilgrim

projectperiode

24 oktober 2012 t/m 02 januari 2013
raampresentatie en kerstrecs Kunsthuis SYB:
6 december 2012 t/m 2 januari 2013

overige openingstijden:

iedere zaterdag en zondag van 13 tot 17 uur en op afspraak

aantal bezoekers:

49 (NL)
50 (IT)

pers:

Whatspace

begeleidend lid programmeringscommissie:

Angela Serino
Maritt Kuipers (Kunstvlaai)

schrijver recensentenprogramma:

Suzanne Rietdijk
– Toothpick Geometries

financiële ondersteuning:

Mondriaan Fonds
Provincie Friesland
FARE, Milaan

Programma in Nederland:

zondag 11 november
16.00 - 18.00 uur
Kunsthuis SYB

Valerio Rocco Orlando, ‘Endless’. Via welke relaties bereik je een betere samenleving? Deze vraag is voor Valerio Rocco Orlando het startpunt voor een discussie met deelnemers over relaties, gemeenschapszin en identiteit. Een deel van de bijdragen die tijdens deze discussie worden gedaan, worden opgenomen in zijn boek ‘Endless’.

zondag 18 november
16:00- 18:00 uur
Kunsthuis SYB

Marwa Arsanios. Via het maken van een gezamenlijke collage van wit papier ontstaat een onverwachte interactie in de groep. Hoe om te gaan met elkaar, de ruimte en het materiaal, zonder daar regelmatig bij te praten?

woensdag 28 november
16:00 - 19:00 uur
Kunstvlaai (Amsterdam)

Italo Zuffi, ‘Toothpick Geometries’. Als onderdeel van SYB’s presentatie op de Kunstvlaai, voert Italo Zuffi de gezamenlijke actie ‘Toothpick Geometries’ uit. Een collectieve oefening in concentratie en samenwerking, waarbij bezoekers doorlopend wisselende geometrische figuren vormen met de tandenstokers die ze in hun mond hebben.

Met zijn bijdrage aan het project ‘PAY ATTENTION, please’, was Zuffi’s performance op de Kunstvlaai de laatste in reeks van publieke activiteiten die zowel in Milaan, Beetsterzwaag als Amsterdam plaatsvonden. Georganiseerd door FARE (IT) en SYB werd ‘PAY ATTENTION, please’ een internationaal samenwerkingsverband waarbinnen steeds opnieuw plekken werden gecreëerd die het publiek momenten van concentratie, aandacht en inspanning lieten ervaren. De nadruk lag hierbij op de uitwerking van de ‘werken’ zelf, die als workshops, oefeningen en studies werden vormgegeven. Hierdoor stond niet het object centraal, maar werd het werk zelf de immateriële omgeving van een bepaald moment of een nu.
Recensie Suzanne Rietdijk

Programma in Italië:

Zondag 28 t/mt dinsdag 30 Oktober
15.00 – 19.00 uur
maandag 5 november
18.00 - 21.00 uur
Sala delle Colonne, Fabbbrica del Vapore, Milaan

Paola Anzichè, ‘I Reversibili/Giardino’
The artist proposes sessions of collective work with recycled materials to rethink the relationship between space, nature, body, time and culture. Starting from the analysis of the folds and shapes that are hidden within the forms of origami and Pop Up, together we will build “open / close” foldable shapes inspired by nature. Leaves from trees, flower and plant stems, real or imagined, will become the foundation of a portable garden. Each participant will be asked to think of a plant or flower to be realised as a cardboard folding structures made to a human-sized scale.

Maandag 29 Oktober
en vrijdag 9 November
13.00 - 14.00 uur

Maja Beka / P for Performance - “If I do fail, it will be a collective failure.”
The artist proposes a series of exercises in the form of instructions, intended for

the diverse people who work at Fabbbrica del Vapore. These will include actions, physical movements and conversations, all taking place during the lunch break of a normal working day in one of the most productive areas of the city. The goal is to jointly develop collective practices and a possible sense of belonging, getting in touch with and altering – even if subtly – habits and gestures of daily work routines.

Dinsdag 6 November:
20.00 - 21.00 uur
Rory Pilgrim, “Listening”

As a shared action, music represents a part of our lives in which listening to oneself and to others is a fundamental aspect of our culture. However, in so many other areas of our lives and in the world, we experience an absence of listening and the potentially damaging effects of not doing so. Stemming from this reflection, Rory Pilgrim has developed a series of exercises for a small group of choristers from the Carish Choir, with the intention of reflecting and commenting together about the rites of listening, music and language. The result of such a shared experience will lead to a small and intimate performance open to the public.

Afbeeldingen: buitenste twee: collage sessie van Marwa Arsanios in SYB. In het midden: Paola Anzichè, ‘I Reversibili/Giardino’ in Milaan

SYB OP DE KUNSTVLAAI

OUR HOUSE IN THE MIDDLE OF THE STREET

Wat zijn de voorwaarden voor een residency? Deze vraag staat centraal in SYB's doorlopend onderzoek naar het conceptuele kader van het Kunsthuis. Voor de Kunstvlaai verplaatste SYB haar onderzoekruimte van Beetsterzwaag naar Amsterdam.

In de afgelopen jaren heeft SYB de centrale thema's weten te verbinden aan de fysieke en intieme vertrekken van het Kunsthuis: hospitality bij de ingang, nesting in de keuken, een private public functie van de woonkamer, een playground structure in de presentatieruimte, social politics in de slaapkamer en het open house in de eetkamer. Deze indeling lag aan de basis van een symposium dat SYB organiseerde in 2010 en de daaruit voortvloeiende publicatie: Our House in the Middle of the Street.

Voor de Kunstvlaai heeft SYB ontwerper Sandra Kassenaar en kunstenaar Niels Vis gevraagd deze verbinding van specifieke concepten aan specifieke vertrekken in de intieme en vertrouwde leefruimte te vertalen naar een open structuur: een ruimtelijke installatie waarbinnen SYB haar onderzoek kan voortzetten en een platform kan bieden voor discussies, lezingen, performances, en workshops rond het begrip 'residency'.

Programma:

Saturday 24 November

Time: 2 - 4pm
Public talk

A public talk on concepts of 'openness' and 'collectivity', with Aymeric Mansoux and Frans Willem Korsten, accompanied by the band ZIMIHC.

Wednesday 28 November

Time: 4 - 7pm
Toothpick Geometries

A collective performance/exercise by Italo Zuffi. Is it possible to explore a different approach to art experience through collective exercises? At Kunstvlaai, artist Italo Zuffi invites the visitors to build up geometric shapes by taking part in his performance "Toothpick Geometries".

Thursday 29 November

Time: 3 - 7pm
Seen and Unseen

Writing workshop with Renske Janssen. For a number of years, Kunsthuis SYB has organised a programme for review-

ers, whereby young writers are offered the opportunity to write a review on a regular basis, which is then published on SYB's newsletter and website. For Kunstvlaai, SYB has invited critic, curator and writer, Renske Janssen, to give a workshop on art writing.

A review is often read afterwards, while the exhibition is already almost or completely over. As such, the

reader often reads about something they have not yet seen. How do you communicate your subjective experience as a writer to the reader? How do you communicate this exhibition and the individual practice of the contemporary artist? Or, more generally, how do you make the world of contemporary art insightful? Is art what it is, or is there a bigger story?
Renske Janssen

Programma van activiteiten, lezingen, workshops, film screenings en boekpresentaties tijdens InExactly This, de Kunstvlaai 2012 in Amsterdam

locatie:

kunstvlaai, Amsterdam

Curatoren:

Maritt Serena Kuipers
Angela Serino

Ontwerp stand van Kunsthuis SYB:

Sandra Kassenaar (grafisch vormgever)
Niels Vis (beeldend kunstenaar)

Productie:

Suzie Hermàn

Met medewerking van:

Aymeric Mansoux, lecturer at the Willem de Kooning Academie and the Piet Zwart Instituut, Rotterdam en PhD candidate at the Centre for Cultural Studies, Goldsmiths, University of London
Frans Willem Korsten, Extraordinary professor (Erasmus University Rotterdam)
ZIMIHC, Nederlandstalige muziek, poëzie en multimedia
Brian Dudley Barrett, kunsthistoricus
Lisa Mazza, curator en kunstwetenschapper
Laura Windhager, curator en kunstwetenschapper
Noa Giniger, beeldend kunstenaar en voormalig resident SYB
Lea Porsager, beeldend kunstenaar
Yael Messer, curator
Marco Pasi, filosoof
Joaquín Cociña & Cristóbal León, beeldend kunstenaars en

voormalig residenten SYB
Shana Moulton, beeldend kunstenaar en toekomstig resident SYB (2013)
Renske Janssen, kunstcriticus, curator en schrijver
Valerio del Baglivo, curator en resident in SYB tijdens de Kunstvlaai
Italo Zuffi, kunstenaar en resident in SYB tijdens de Kunstvlaai

projectperiode:

23 november t/m 02 december 2012

overige openingstijden:

Officiële opening:
23 November 15:00uur
Openingsfeest:
21:00 – 01:00 uur

26 en 27 november
alleen geopend voor genodigden.

28 en 29 November
15:00-21:00
30 November
12:00 -21:00
1 en 2 December
12:00 -21:00

aantal bezoekers:

6000

schrijver recensentenprogramma:

Suzanne Rietdijk
– Toothpick Geometries

financiële ondersteuning:

Mondriaanstichting
Provincie Friesland
Amsterdams Fonds voor de Kunst

Saturday 1 December

Time: 2 - 6pm

Public talks on Residency Models and Experiences

Time: 2 - 3pm

Living and Working Together

Public talk featuring art historian Brian Dudley Barrett, plus art theorists and curators Lisa Mazza and Laura Windhager.

Towards the end of the 19th century, village art colonies were extremely popular across Europe. They were not rustic retreats for dreamers, but – as Brian Dudley Barrett describes – highly-motivated international forums for experiment and debate. Taking inspiration from his recent book ("Artists on the Edge: The Rise of Coastal Artists' Colonies, 1880-1920", 2010), Barrett will talk about the ideological and practical reasons that led to the development of these rural communities.

Lisa Mazza and Laura Windhager have recently graduated at the Visual Cultures Department of Goldsmiths University London with their dissertation "How to Live Together? How to Work Together? On Residencies as Sites of Community and Production". Here at the Kunstvlaai, they will concentrate on questions of production and representation within contemporary residency programmes, as well as the reciprocity between infrastructure and artistic production in those given spaces.

Time: 4 - 6pm

Nesting Togetherness

Public talk with artists Noa Giniger and Lea Porsager, curator Yael Messer and philosopher Marco Pasi.

Op een evenement als de Kunstvlaai slaan vooral de ervaringen en activiteiten van kunstenaars zelf aan. Het werkt inspirerend om (als je zelf kunstenaar bent, maar juist ook als je niet zelf kunstenaar bent) kunstenaars te horen over hun ervaringen in een residentie als SYB en zeker om ze te horen vertellen over hun project en werkproces (begeleid door visuele documentatie) Noa Giniger en Lea Porsager presenteerden hun projecten onder ruime belangstelling van het toegestroomde publiek.
Evaluatie Maritt Kuipers

Afbeeldingen: SYB op de KUNSTVLAAI
Van boven naar beneden: de stand van SYB (foto: Niels Vis); Toothpick Geometries; lezing; lezing begeleid door de band ZIMIHC

EVALUATIE

Terugkijkend op het jaar 2012 en lezend door de evaluaties van de kunstenaars, medewerkers en recensenten springen een aantal thema's in het oog: regionale samenwerking versus internationale uitwisseling, educatie, (zelf) onderzoek en experiment. Thema's die eigen zijn aan SYB, maar waarvan het belang in het afgelopen jaar benadrukt werd.

SYB nodigt kunstenaars uit, die op hun beurt weer andere kunstenaars, theoretici, artiesten en inwoners van Beetsterzwaag uitnodigen. Eens per jaar nodigt SYB een kunstopleiding uit. Residerende kunstenaars worden vaak uitgenodigd door omwonenden, en SYB vertrouwt en steunt op de Huisclub voor praktische hulp en inbedding in de regio en het dorp. Dat het contact met de inwoners van Beetsterzwaag goed verloopt, is wederom voor veel projecten in 2012 van groot belang gebleken. Ook al is het geen voorwaarde voor projecten in SYB, veel kunstenaars zetten in op interactie met inwoners of hebben hulp nodig van mensen uit de omgeving. De bereidwilligheid om te participeren of te helpen is meestal groot. Vooral voor het opstarten van de workshops op het gebied van cultuureducatie was de hulp van de huisclub en omwonenden cruciaal om contact met ouders en scholen te initiëren.

De hulp van de vrijwilligers was erg fijn, en voegde veel toe aan onze ervaring. Met name hebben wij met Durk (Huisclub SYB) te doen gehad, die ons meerdere keren uit de brand heeft geholpen. De opkomst op de opening, en de sfeer in het algemeen die dag, was ook een hoogtepunt. Misschien als laatste moet ik de omgeving noemen. Hoewel het even duurde om de mensen en de omgeving te leren kennen hebben wij uiteindelijk goede ervaringen opgedaan (bijv. Een vleermuiswandeling, een enorme rommelmarkt) die ons werk zijlings hebben beïnvloed. Ongetwijfeld vergeet ik nu dingen; het waren 7 bewogen weken. Ik hoop niemand te beledigen. Evaluatie Harald den Breejen

SYB meant a period of self reflection in which I loved to be surrounded by

local people. Personal stories were intertwined with the project, casual encounters between people became important points for the art work. Nature also play an important role. It was a deep and genuine experience. Verslag Francesca Grilli

Mijn meest positieve ervaring was de reacties die we van mensen kregen in en rondom Beetsterzwaag en de rest van Friesland. Ook vond ik het heel fijn de tijd te kunnen nemen om de eindpresentatie op te kunnen bouwen en hier op een losse manier mee om te kunnen springen. De omgeving van Kunsthuis SYB gaf me het het gevoel alsof dat er niet veel druk achter stond. Hierdoor heb ik dingen geprobeerd die ik normaliter niet snel zou doen. Evaluatie Sjoerd van Leeuwen

Kunsthuis SYB staat voor ervaring opdoen, voor leren door proberen, voor uitwisseling van kennis en voor verdieping. Dit voert SYB door in zowel de organisatie als de programmering. Het is dan ook geen wonder dat ook de residentie zelf aan grondig onderzoek onderworpen werd, opmaat voor het onderzoek naar residenties vormde het project Zimmer for FAB van van Noa Giniger in 2011 en SYB's jubileumsymposium Our House in the Middle of the Street (2010-2011)

In many ways, I find this project important in thinking with it about residency itself. I guess, not so intentionally, with this project at the beginning of last year SYB started self-research into what residency can, could and should provide to an artists or collaborator, to put it more accurately, since the members of programming committee do provide dialogue through the process and duration of the project. Evaluatie Maja Bekan

Wat zijn de voorwaarden voor een residency? Deze vraag staat centraal in SYB's doorlopend onderzoek naar het conceptuele kader van het Kunsthuis. Door middel van historische referenties en voorbeelden is er dit jaar een begin gemaakt van een langlopend onderzoek naar

zowel de condities van kunstenaarsresidenties als van de maatschappij als geheel. Een onderzoek naar welke rol de residentie speelt in het bestaan van kunstenaars en wat de voorwaarden zijn voor een residentie. Dit zelfonderzoek vond in 2012 een vervolg in het project ON Residency, an (in)visible production van Angela Serino. Maar ook in het internationale uitwisselingsproject Pay Attention, please en in SYB's programma voor InExactly This, tijdens de Kunstvlaai 2012.

All the participants left more than with definitive answers, with the idea that was very enriching and inspiring to share and speak aloud about those questions: something that should be repeated again. It comes with no surprise than, that some of the issues discussed during the project with ADA and 'The Living Room(s)' have come back and found a different, further development in other activities organized by SYB, like:

-the programme at the Kunstvlaai, and in particular the talk on residencies there (December 2012) (specifically dedicated to looking back at the history of the artists colonies (Brian Barrett); but also to today theoretical reflection on air programs (Laura Windhager from Goldsmiths, London), and to specific artists' experiences and works (with Noa Giniger and Lea Porsager).

-and with "PAY ATTENTION please" the exchange project between SYB and FARE Milan co-curated with Valerio del Baglivo. Here the emphasis was on the residency as a possibility to intervene and bring a change, even small, in the life of specific group of people via a series of exercises proposed by a group of artists - with Rory Pilgrim, Maja Bekan, Paola Anziche', in Milan.

In general the projects can be seen in line with that self-reflexive moment (on the role and function of artists-in-residencies programmes) started at SYB the year before with the Symposium "Our House in the Middle of the Street" in 2010 and the connected publication from 2011. Evaluatie Angela Serino

SYB biedt niet alleen door middel van projectperiodes en het recensentenprogramma de kans aan jonge mensen om zich ontwikkelen. Binnen de organisatie streeft SYB hetzelfde ideaal na. 'Professionele vrijwilligers' dragen bij aan de publiciteit en bemannen de programmeringscommissie. Binnen SYB krijgen ze de ruimte om eigen initiatieven te ontwikkelen en uit te voeren.

ON Residencies started from my personal research on the role and function of air programs today, and more in particular it stemmed from the desire to share the following questions with a group of artists and peers in SYB: can a residency be a place for a particular artistic production, that does not follow the imperative of being visible through the continuous realization of new works? Can a residency offer on the contrary a space and a time for slowing down and reflect on one's work and life?

Ik werkte er al een tijd naar toe om minder afhankelijk te zijn van het maken van 'installaties' en op zoek te gaan naar een mogelijkheid om binnen mijn werk en fascinatie, sneller tot resultaat te komen en zelfstandige kleinere werken te maken binnen een door mij vastgelegd kader. De weg leek bereid, maar het was de context van SYB die me de laatste zet gaf om dit te verwezenlijken. In Kunsthuis SYB heb ik het mezelf mogelijk gemaakt door te gaan met een 'onderzoek' zonder strikt projectmatig te denken. Ik zie na dit verblijf de mogelijkheid het tentoongestelde

aan te vullen met nieuw werk en het werk in verschillende constellaties tentoon te stellen. Ruth Verraes

SYB is place where we had the opportunity to go to concentrate on our practices. The peaceful village make this possible. SYB is an organisation that supports artist in developing their work. It is a unique organisation within the Netherlands. The most positive experience was to have the opportunity to get to know each others work more and to be able to make new pieces together. We also appreciated the support we received from SYB to realize our project. Evaluatie David Stamp & Gregory Coquel

Afbeeldingen: boven: presentatie TO HAVE ONE'S CAKE AND EAT IT TOO
onder: presentatie TERRA NOVA, detail foto geit en hooi

Afbeeldingen: Lea Porsager tijdens haar presentatie voor Kunsthuis SYB op de Kunstvlaai 2012

NAWOORD

SYB is sterk en dynamisch. De toewijding en energie binnen de organisatie is groot en wordt telkens opnieuw doorgegeven aan nieuwe, enthousiaste vrijwilligers. SYB's programmering is in ontwikkeling: ze vernieuwt en verdiept zich continu. De organisatie durft het aan nieuwe taken op zich te nemen, zoals bijvoorbeeld de educatieve workshops, internationale samenwerking en uitwisseling, lokale en regionale inbedding en een grafische vormgevers poule. Dit getuigt van passie, inzet en ambitie, maar vooral van de overtuiging dat Kunsthuis SYB mogelijkheden biedt.

Het afgelopen jaar werd fors bezuinigd in het culturele veld. Kunsthuis SYB ziet de bijdrage van onder andere het Mondriaan Fonds en de provincie Friesland als een belangrijke erkenning van het nationale en regionale belang van het Kunsthuis. We kunnen niet ontkennen dat de jaarlijkse aanvraag en verantwoording een zware wissel trekken op een kleine organisatie als SYB. Daar staat echter tegenover dat iedere aanvraag onze ambities voedt en ons vertrouwen in de toekomst sterkt.

Presentatie-instellingen als SYB brengen enig inzicht in de ontwikkelingen in de kunstsector door uit de continue toestroom van getalenteerde kunstenaars en interessante concepten een weloverwogen en kwalitatief hoge programmering te destilleren. Niet alleen het publiek, maar ook andere (grotere) instellingen, galeries en musea zijn hierbij gebaat.

Het gehele programma van SYB is een weergave van wat de programmeringscommissie als relevant ziet. In de

programmeringscommissie van SYB zitten leden die ieder vanuit een heel eigen achtergrond en specialisme projectvoorstellen beoordelen. De leden krijgen ruimte om hun persoonlijke visie uit te diepen en toe te passen in de praktijk. Maar SYB's kracht ligt niet alleen in de programmering, maar ook en vooral in de intensieve begeleiding van de kunstenaars en de ruimte die SYB hen biedt voor experiment en onderzoek.

Het huis en de locatie van SYB zijn bepalende en stabiele factoren die als een rode draad door onze programmering lopen. De programmeringscommissie selecteert projectvoorstellen die specifiek geschikt zijn voor Kunsthuis SYB en andersom beïnvloeden het huis en de locatie de verdere ontwikkeling van de projecten.

Anno 2013 is Kunsthuis SYB energiek, bedachtzaam en bewust. SYB bruist van de plannen en voornemens voor de komende jaren en in al die plannen staat de kunstenaar centraal.

Afbeelding: presentatie TO HAVE ONES CAKE AND EAT IT TOO

Wanneer kunstenaars, na grondige selectie en overleg door de programmeringscommissie, een projectperiode in SYB toegewezen hebben gekregen, krijgen ze in SYB de vrijheid om te experimenteren. Dat er geen voltooid eindproduct wordt verwacht, is voor kunstenaars uitzonderlijk en werkt juist productief. De opzet van een project, met interessante onderzoeksvragen, nieuw te banen wegen en verrijkende samenwerkingsverbanden, geeft genoeg grond voor een vruchtbaar verblijf. De programmeringscommissie kan met vertrouwen het project volgen en een adviserende rol innemen.

Het vooruitzicht op een vrij korte residentieperiode, dwong me tot een andere aanpak en werkwijze. De maanden die aan de residentie vooraf gingen, besteedde ik aan inhoudelijke verdieping en ik oriënteerde me hoe het beeldende werk op een nieuwe manier vorm kon krijgen. Waar het beeldend werk vaak zeer afgewogen ontstaat en pas wordt tentoongesteld als een uitgebalanceerd onderdeel van een totale installatie van tekst en beeld, zag ik nu een kans deze werkwijze te veranderen. De afgelegen locatie en het niet voor handen hebben van het eigen atelier, materiaal en stedelijke 'kunstenaarsvoorzieningen' zag ik als een kans om meer met mijn handen te werken en snel tot resultaten te komen. Dat het werk ontstaat in de ruimte waar het wordt tentoongesteld, bevorderde deze werkwijze. Ik zie kunsthuis SYB als een kleinschalig platform dat open staat voor experiment. De duur van de residentie is een duidelijk afgebakende periode waarin je je meer dan voltijds in het werk kan wentelen, je kracht kan bundelen om 'bergen' te verzetten, in de wetenschap dat de periode eindig is.

Evaluatie Ruth Verraes

In my research there is an experimental part which is very important. Not so often I have the possibility to develop an art work as an experiment, what I did in SYB was a mix between a performance and an experiment. Without feeling any opening pressure, I could create a different way to develop an artwork. This is the first time that the audience creates an artwork in the same day of the official presentation. I was really happy about the result.

Evaluatie Francesca Grilli

Allereerst betekende SYB vooral een unieke mogelijkheid om een al lang besproken project uit te voeren. De locatie en omgeving sloten precies aan bij wat wij voor ogen hadden. Tijdens de residentie heeft SYB een andere betekenis gekregen. Als eerste intensieve samenwerking, en tevens als eerste korte residentie voor ons allebei, heeft SYB ons de kans gegeven deze nieuwe manier van werken te ervaren. Dit heb ik zelf als erg leerzaam ervaren. Daarnaast was het een verademing (na het ontweningsproces) om in relatieve rust en stilte te kunnen werken. Het niveau van concentratie (wonend boven het werk) was vermoeiend, maar ook voldoening brengend. Sinds SYB merk ik een positieve invloed van deze ervaring op mijn werk.

Evaluatie Harald den Breejen

Afbeelding: Ruth Verraes, SKETCH OF THE LANDSCAPE

EEN GOUDEN LUNCH DOET WONDEREN

door: Rosa Juno Streekstra

Het is een witte, winterse zondag en het brood in Kunsthuis SYB is van goud. De Italiaanse kunstenaar Francesca Grilli heeft ons uitgenodigd voor een wel heel bijzondere lunch. Als kleine presentjes zijn gouden broodjes tussen glaasjes water op een lange tafel geplaatst. Subtiel, en met enige humor, is ook het huis met wat gouden details versierd; twee bakstenen op de grond zijn in goudklompjes veranderd en op de muur zien we wat gouden spetters. Een pot met goud is niet te vinden, maar de kleuren van de regenboog – zo zullen we later merken – wel. Het is druk. Alle stoelen zijn bezet en mensen staan in groepjes te praten terwijl de warme stem van een sopraan de ruimte vult. Eerst zijn we nog wat huiverig. Kunnen we dit echt eten? Maar dan beginnen we er van te smullen. Goud blijft aan onze vingers plakken en siert ieders mond. De kunstenaar houdt zich op de achtergrond en laat deze ‘performance’ op zijn beloop.

De lunch is een symbolische reactie op een naderende catastrofe; het einde van de wereld in 2012. Talloze vogels vielen onlangs over de hele wereld plotseling uit de lucht, mogelijk doordat de magnetische polen van de aarde aan het verschuiven zijn. Dit mysterieuze voorval inspireerde Francesca Grilli (1978) om net als de alchemisten de catastrofe niet als einde maar als transformatie te verwelkomen, waardoor in ons ijzereen tijdperk een terugkeer naar ‘The Golden Age’ mogelijk wordt. Goud is in onze ogen geld geworden, en heeft als metaal niets meer van doen met ons spirituele welzijn. Door de hedendaagse crisis hebben we er zelfs een diepe angst voor ontwikkeld. We dragen goud niet langer dicht op ons lichaam, maar verstoppen het in de kluis. Misschien kunnen we echter de positieve kracht van dit metaal weer ervaren door het letterlijk op te eten, dacht Grilli. “Het experiment is een ritueel voor geluk, om zo Beetsterzwaag en de gasten in Kunsthuis SYB nieuwe energie en geluk voor de toekomst te geven”, zo klonk het hoopvol in de uitnodiging.

Goud is een rode draad in recente werken van de kunstenaar. De film ‘Oro’ (2011) vertelt bijvoorbeeld het verhaal van koning Midas – hij die wenste dat alles wat hij aanraakte in goud veranderde en zodoende door zijn hebzucht niet langer kon eten. Aan het begin van de korte film ontdoet Grilli een valk van zijn hoofdkapje om hem vervolgens vrij rondkijkend langs religieuze frescoschilderingen in een Italiaans klooster te laten vliegen. Het mythische verhaal komt ons ondertussen ten gehore in het (ondertitelde) ‘silbo gomero’, een bijzondere gefloten taal die ‘gesproken’ wordt

op het Canarische eiland la Gomero. Pas tegen het einde – net voordat de valk een stukje vlees kan verorberen, en Midas wellicht van zijn last wordt bevrijd? – zien we dat de meditatieve vogelzang komt van een meisje dat op haar vingers blaast. Het is deze zintuiglijke communicatie, zwevend tussen onzichtbaarheid en uiterlijke verschijning, die Grilli’s performances en video’s vaak kenmerkt. Haar werk spreekt ons gevoel aan. Een dove jongen danst op vibratie, kinderen zingen in gebarentaal een slaapliedje, een zangeres laat met haar klanken het licht golven. Het zijn voorbeelden van wat Grilli het ‘dagelijkse wonder’ noemt; wanneer de realiteit plotseling iets magisch krijgt, en het onwaarneembare zich toont.

Ook in SYB staat het wonder van de communicatie centraal. Tijdens haar werkperiode is Grilli voornamelijk bezig geweest de mensen uit het dorp te leren kennen en hun vertrouwen te winnen voor het onconventionele afscheidsmaal. Ze nodigde bovendien curator Alessandra Saviotti uit om een week voor de afsluiting een informatieve lezing te geven over kunst en eten.

Saviotti maakte daarin een onderscheid tussen aan de ene kant bijvoorbeeld Daniel Spoerri die de overblijfselen van maaltijden als materiaal op de muur presenteerde, en aan de andere kant kunstenaars als Rirkrit Tiravanija die zich richten op het ontstaan van relaties tussen bezoekers door voor hen te koken. Na afloop besef ik dat Grillis project bijzonder is omdat zij een combinatie heeft gevonden: ze verbindt de abstracte en gemeenschappelijke ervaring van eten aan een onmogelijke maar toch tastbare, materiële vorm: energie. Want behalve dat het gezellig was, had de gouden lunch nog een tweede doel.

In het voorhuis liggen de kleuren van de regenboog uitgespreid. Het zijn foto’s van onze aura’s, die bij binnenkomst door auralezeres Odette Buntentbach met de Auracam 6000 gemaakt zijn. De (moment)opnames van onze gevoelens liggen gebroederlijk naast elkaar. Als na het eten van het goud iedereen nogmaals gefotografeerd wordt, is de prangende vraag of de ongrijpbare transformatie in ons lichaam en geest vastgelegd kan worden. Wanneer het licht de afbeeldingen op de polaroids langzaam tevoorschijn brengt is er grote verbazing. Bij iedereen is een goudgele gloed naar binnen gestroomd. Een enkel magnetisch veld is zelfs geheel verkleurd. De lunch heeft velen snel goed gedaan. Anderen hebben blijkbaar iets langer nodig om het goud te verwerken. Maar dat er iets veranderd is, valt niet te ontkennen. Opgetogen zie ik Grilli het resultaat bekijken. Het goud heeft gewerkt. Of misschien was het ook de gezamenlijke, artistieke ervaring die de energie heeft veranderd, hoor ik haar denken. En ik vraag me vooral nieuws-

gierig af hoe deze aanzet uiteindelijk vorm zal krijgen, wanneer ‘The Golden Age’ binnenkort toepasselijk wordt voortgezet in het Italiaanse expositierestaurant L’Ozio in Amsterdam.

Het gevaar van een dergelijk artistiek evenement is wel dat de aandacht verschuift. En dat gebeurt ook. We kunnen onze nieuwsgierigheid niet onderdrukken: wat zeggen deze kleuren over mij? ‘Hoe zit mijn aura?’ grapt iemand. Maar wanneer we ons bijna verliezen in de spirituele aspecten van onze eigen foto’s wordt onverwachts mooi ingegrepen, en de magie van een kunstervaring

onder woorden gebracht. “Iemand wil iets zeggen” wordt gefluisterd. Het is Hanna ter Horst, een dorpsbewoonster en zelf ook kunstenaar, die Grilli in SYB ontmoet heeft. “Lieve Francesca” begint de vrouw haar mooie, eerlijke toespraak en iedereen is stil. Stralend aan het hoofd van de tafel vertelt ze kort over hun ontmoeting, over hoe Francesca Grilli de basisprincipes van het leven in haar werk omarmt, en dat die herkenning haar verrijkt heeft. Een wonderlijk, gouden momentje. En dan komt de wijn op tafel en worden de glazen geheven. Salute!

WS2012, OLA VASILJEVA AND DINNER THEATER W MAX N CALLA – MATTHEW LUTZ-KINOY

EEN THEATER VAN NAAKTE MANNEN

door: Rosa Juno Streekstra

Het huis is decor geworden. Het podium voor een schouwspel waar de toeschouwer maar ook kunstenaar Matthew Lutz-Kinoy (1984) zelf, met enige verwondering naar kijken. Wie SYB tijdens zijn verblijf binnenstapt treft een huis vol (half) naakte mannen aan. Erotische foto’s, delicate tekeningen, intieme schilderijen en barokke sculpturen zijn als in een kunstsalon met elkaar gecombineerd. Ze bedekken de karakteristieke muren, en staan op de grond, de schouw en in de vensterbank. Ook vazen met tulpen zijn overal te vinden, en snelle waterverftekeningen van bloemen liggen verspreid door de ruimte. Drie grote, kleurrijke en expressionistische schilderijen zijn tenslotte als tijdelijke theatergordijnen opgehangen. Het is een vreemde, eclectische warboel en je vraagt je af wat je er van moet denken.

“Jawel; we hebben het hier over plezier!” schreef Lutz-Kinoy vorig jaar bij zijn eindpresentatie op de Rijksakademie. De Amerikaanse kunstenaar is bovenal choreograaf, van performances in en van de ruimte. Binnen de nieuwe sociale ruimtes die hij creëert is alles in beweging. Zo danst hij energiek te midden van vloeiend gevormde sculpturen en spetterende schilderijen. Zijn meest recente performance “Donna Haraway’s Expanded Benefits Package” bijvoorbeeld, is een complex en esthetisch

geheel met een activistische ondertoon. Het speelt zich af in een gelaagde combinatie van studio, gay bar, en ‘queer community center’. Er wordt gedanst en live muziek gedraaid, video’s worden geprojecteerd en sculpturen schoongewassen. Het alledaagse krijgt vorm in een uiterst vrolijk maar tevens kritisch ensemble. Misschien wel vergelijkbaar met een klassieke Griekse komedie?

Op zondagavond, een week voor de eindpresentatie, vond in SYB binnen

het decor het werk plaats waar het allemaal om ging. Een bijzondere samenkomst. Tijdens een diner lezen we, zowel mensen uit het dorp als van daarbuiten, gezamenlijk Aristophanes’ “De Wespen”, een klassieke komedie over Bdelykleon die probeert zijn vader Phylokleon – verslaafd aan het rechtspreken waarbij hij niet doorheeft dat hij slechts als slaaf voor tyran Kleon werkt – weer te laten genieten van het leven. “I will feed you well, will take you everywhere to eat and drink with me; you shall go to every feast; henceforth your life shall be nothing but pleasure”. “A Dinner Theater” is een doorlopend project van kunstenaars Max Pitegoff en Calla Henkel wier werk, net als dat van Lutz-Kinoy, vaak over (de creatie van) sociale identiteit handelt. De situatie is lachwekkend; terwijl we van een heerlijke maaltijd genieten zitten we netjes in een driehoek rond een geknielde naakte man, van brons dan. Een voor een voorlezend, houdt iedereen wat gespannen de ogen strak gericht op de tekst voor zich. Er zit weinig schwung in. Maar dan, wanneer op papier het koor begint te zingen, versmelten ook onze stemmen in de ruimte van Kunsthuis SYB.

Hoe zit het nu met dat vreemde decor? Terwijl Lutz-Kinoy de mogelijkheden voor een samenwerking in SYB onderzocht, ontdekte hij de Groningse galerie MooiMan, voor ‘homo-mannenkunst’. Nieuwsgierig nodigde hij hen uit om SYB aan te kleden. Het is een mooie ode aan het mannelijk lichaam geworden. Maar

netjes ingelijst vormen de beeltenissen van al die poserende mannen uiteindelijk een wat statisch en eenzijdig geheel. Wat een groot verschil met Lutz-Kinoys eigen werk. Hij richt zich juist op het marginale; de (culturele) beweging of identiteit die zich niet laat vastpinnen en daardoor dynamisch blijft. Dit vertaalt zich ook in een meer abstracte vorm. Zo hangt in SYB een gigantisch, langgerekt schilderij van zijn hand in de nauwe gang. Een blauwe zee van bewegende lijnen. Sterk subversief, want het formaat is zó absurd en onmogelijk dat het niet langer binnen een gangbaar of dwingend concept past.

Het lijkt alsof Lutz-Kinoy uiteindelijk tijdens zijn werk (of eerder denk-) proces in SYB geprobeerd heeft om de ontstane traditionele presentatie subtiel te ondermijnen, of te verlevendigen. Met bloemen en door een aantal ‘lullige’ ingrepen. Een stuk beschilderd doek ligt half verfrommeld op een tafeltje, het stanleymesje er nog bovenop. Een tegen de muur leunende bezemsteel fungeert als push-pin voor een afdruk van de beroemde foto van Brancusi’s studio (“sculptures performing for the camera”). Proefdrukken van pagina’s uit

Lutz-Kinoys publicatie “The Documentary Style” (2011), over “the real” in documentaire fotografie, zijn brutaal achter een aantal lijsten gestoken. Als voetnoten. De kunstenaar heeft overduidelijk plezier gehad in het construeren van deze banale, ontregelende stillevens. Nog een grapje: “BLA BLA SYB” staat op een poster die buiten als uithangbord fungeert. Het is een verwijzing naar het tijdschrift “Bla Bla”, dat, zo las hij, de activistische Friese kunstbeweging “De bende van de blauwe hand” in de jaren zestig uitgaaf. Vaak werkt hij met dergelijk ‘eerbetoon’ en kunsthistorische referenties. Twee van de grote schilderijen van zijn hand zijn dan ook op pagina’s van het kunsttijdschrift De Witte Raaf gemaakt. Een andere overigens op de locale krant De Woudklank. Is dat een toevallige tegenstelling, of een bewuste analyse van deze bijzondere context?

Een groep vrouwen loopt voorbij en ziet door het raam de tekeningen in de vensterbank. “Is dat de naakte man?” vragen ze giechelend wanneer hun oog op de kunstenaar valt. Misschien denken ze dat het zelfportretten zijn. Ze hebben het verkeerd begrepen, maar eigenlijk hebben ze wel gelijk. De residentie is

een artistiek zelfonderzoek, waarbij de kunstenaar zich een heel klein beetje blootgeeft. Hoe kijken mensen in deze totaal andere context naar mij en mijn werk? vroeg Lutz-Kinoy zich voorname-lijk af. En hoe kan ik het duiden? Dat was de uitdaging, en het heeft hem zeker inspiratie opgeleverd.

Op het allerlaatste moment voor de eindpresentatie komt digitaal nog een video binnen. Het is een korte loop van kunstenaar Ola Vasiljeva, met wie Lutz-Kinoy vaker samenwerkt, waarin tegen een golvende achtergrond een dansend paar te zien is. En ook hij zit er ‘toeval- lig’ in, op een bank met de benen over elkaar kijkt hij toe. Zo verschijnt hij tóch ook zelf fysiek ten tonele, en de manier waarop is symbolisch voor zijn rol in SYB. Hier is hij niet de excentrieke danser, maar eerder een toeschouwer van zijn eigen werk en van de sociale situatie die ontstond in de ruimte die hij in samen- werking met anderen inrichtte.

Een wervelende, sprankelende voorstel- ling bleef in SYB helaas uit. In dit huis zitten de muren in de weg. Maar wie thuis het script nogmaals doornam, ontdekte dat er op de laatste bladzijde (zo ver waren we niet gekomen) toch nog wat te dansen viel. Ook de oorde- lende man geeft zich uiteindelijk over aan het plezier.

CHORUS [...] Twist, twirl, tap your bellies, kick your legs to the sky.

knoopte stukken lycra. Het net is getiteld ‘Spaziando (met de handen zien)’ en doorkruist de ruimte horizontaal op bor- sthoogte zodat het de bezoeker dwingt zich fysiek aan te passen aan de nieuw ontstane ruimtelijke condities. Alleen door er gebogen onderdoor te lopen kan de bezoeker zich door deze ruimte be- wegen. Daarnaast is het mogelijk om je op elk moment door het net heen naar boven te wurmen opdat je lichaam om- geven wordt met het elastische textiele netwerk en je kan gaan spelen met de mogelijkheden die het materiaal biedt.

Door er aan te hangen en te trekken, kan iedereen het net - en de mensen die zich daarin bevinden- manipuleren. Er ontstaat een actie-reactie waarin object, ruimte en subject elkaar wederzijds beïnvloeden en elkaars condities voort- durend kunnen wijzigen. Ergens anders in de ruimte bevindt zich een monitor waarop een groep mensen te zien is die tevens met elastische materialen gezamenlijk de ruimte en elkaars beweging bespelen. Het is een kort videodocument over Lygia Clark en haar gastlessen in Parijs aan het begin van de jaren ’70. In dit document, gemaakt door Anzichè, wordt vanuit de herinneringen van verschillende oogge- tuigen en enkele overgebleven video- fragmenten, een gedeelde reconstructie gemaakt van deze periode. De video laat tevens zien van waaruit de instal- latie ‘Spaziando’ is ontstaan en plaatst deze installatie direct in een historische context. Ervaringen van het nu komen zo samen met momenten uit het verleden en evenals in het videodocument krijgen zojuist gevormde herinneringen een nieuwe en haast denkbeeldige lading.

Het volgende moment van Serino’s samengestelde ervaring is de korte performance van Elsbeth Ciesluk. Door middel van het uiten van haar vocale mogelijkheden toont Ciesluk de licha- melijkheid van de performance. Ze zoekt naar uitersten: van een zo zacht, naar een zo hard, naar een zo lang mogelijke vocale uiting. Door de klanken die zij daarmee produceert, eist ze soms de hele ruimte op. Maar wanneer haar fysieke inspanning haar stem uiteindelijk breekt en de harde schreeuw langzaam verval- t in een breekbaar timbre, laat ze ook de kwetsbaarheid zien van haar eigen lichamelijke condities.

In de laatste twee momenten die Serino voor de bezoeker heeft geconditioneerd, geeft professor Andreas Schwab een korte lezing over de historische anarchis- tische leefgemeenschap die zich rond 1900 vestigde in Monte Verità (Ascona). Dit wordt gevolgd door een gezamenlijke mentale oefening waarbij opdrachten als “recall the present moment and only the present moment”, aspecten van het nu, het voorbije moment en de herinnering versus de fantasie bevragen.[1]

Met deze korte sequentie van erva- ringen die Serino in SYB heeft samen- gesteld, wordt het begin gepresenteerd van haar onderzoek naar kunstenaars- residenties. Hiervoor zijn in de weken voor de eindpresentatie enkele kun- stenaars en kunstenaarscollectieven, zoals ADA (Rotterdam) en The Living Room(s) (Amsterdam), uitgenodigd om als leesgroep via een collectief samengestelde literatuurlijst[2] geza- menlijk te reflecteren op het fenomeen ‘werkperioden’. Het doel lag hierbij niet op het uiteindelijk formuleren van antwoorden op de gestelde vragen. In tegendeel, door de condities die Serino aan de leesgroepen stelde, werd presta- tie als doel uitgesloten en kreeg zelfs luiheid een positieve waarde. Door deze aanpak ontstonden uiteindelijk veel nieuwe vragen en nieuwe perspectieven waarmee het onderwerp een steeds bredere betekenis kreeg. Zoekend naar de voorwaarden waar kunstenaars aan worden blootgesteld tijdens werkperioden, is Serino met haar leesgroep gestuit op vele overeenkom- sten met onze onderlinge houding ten opzichte van de huidige maatschappij: zowel in residenties als in het dagelijks leven worden de mensen onderworpen aan de druk om te produceren en te

presteren. Hoewel vrijheid een speci- fieke voorwaarde zou moeten zijn voor een residentie, lijkt de uitvoering van werkperiodes op zichzelf al een eis die iedere zichzelf serieus nemende kun- stenaar zichzelf oplegt. Dit zorgt, volgens Serino, voor een geforceerde hypermo- biliteit waarbij de kunstenaars continu in beweging moeten zijn om hun werk overal en altijd te laten gelden. De druk die hier door de betrokken instituten wordt uitgevoerd is groot en biedt -in tegen stelling tot hun sterk bevochten ideologieën- een heel sturende werkom- geving.

Ondanks deze bevindingen is wat Serino uiteindelijk presenteert geen harde concluderende boodschap naar huidige residentieplekken. In tegendeel, door middel van historische referenties en voorbeelden wordt er slechts een begin gemaakt met een onderzoek naar zowel de condities van kunstenaarsresiden- ties als van de maatschappij als geheel. Om dit onderzoek te kunnen uitvoeren is theorie direct in praktijk gebracht. In een haast utopiaanse werkomgeving die Serino heeft gecreëerd, is prestatie vervangen door actie en heeft ieder- een de ruimte en vrijheid om opnieuw invulling te geven aan zijn/haar ervar- ing. Het ‘nu’ van de actie is belangrijker dan het toekomstige eindresultaat van de prestatie. Het proces, de tijd tussen daad en gevolg, is wat centraal staat. Ondanks de vooropgezette manier van ervaren ontstaat er toch een prettige vrijheid waarin niemand ergens toe wordt gedwongen. Er wordt niets van de bezoeker verwacht, behalve misschien wat tijd om het nieuwe ritme van de opgestelde conditie te kunnen ervaren. De noodzaak van het continu presteren wordt in de kleine ruimte van SYB even losgelaten om nieuwe voorwaarden te scheppen voor een Nu waar zelfs luiheid wordt geaccepteerd.

1] Het initiatief van het uitvoeren van deze mentale oefening lag bij kunstnares Maria Pask. De serie van 14 instructies zijn in 1970 door Victor Burgin (UK) opgesteld. Met het uitvoeren van deze oefeningen tracht Pask de grenzen van het voorstellingsvermogen te verleggen: “Als een mentale performance brengt deze oefening je naar het uiterste van je denkbeeldige vermo- gens.”
2] De literatuurlijst die in beginne is opgesteld door Serino om de deelnemers uit te nodigen, is terug te vinden op de weblog van het project.

SKETCH OF THE LANDSCAPE – RUTH VERRAES

SKETCH OF THE LANDSCAPE

door: Yasmijn Jarram

“Wanneer ik een landschap beschrijf, maak jij je op je een landschap te verbeelden zoals een schilder zijn doek prepareert.” Deze gedachte, een van de vele die beeldend kunstenaar Ruth Verraes (BE, 1980) nauwgezet bijhield tijdens haar zesweekse verblijf in SYB, loopt als een rode draad door haar onderzoeksproject Sketch of the Landscape. Verraes, gevestigd in Amsterdam, werkt met taal, fotografie en video. Ze is voornamelijk geïnteresseerd in de relatie tussen beeld en taal: zouden wij talige mensen onze omgeving anders zien als we afgingen op onze zintuigen in plaats van op ‘afgesproken’ feiten en benamingen?

In Sketch of the Landscape onderzoekt ze dit thema met ‘het landschap’ als uitgangspunt. Dit woord roept onmiddellijk een bepaald beeld op, al zal per persoon verschillen hoe dat landschap eruitziet. Verraes vraagt zich af wat er gebeurt als je een bestaand landschap beschrijft aan iemand anders. De beschrijving van het landschap kan onmogelijk exact gelijk zijn aan het daadwerkelijke landschap. Hetzelfde geldt voor het landschap dat

stenaars Mathilde van Beekhuizen, Lotje van Lieshout, Richtje Reinsma en Arthur Stokvis uit enkele werken te beschrijven voor het aanwezige publiek, op basis van foto’s die zij vooraf al per mail hadden ontvangen.

Beurtelings dragen de vier gasten fragmenten uit hun beschrijvingen voor. Frappant genoeg selecteerden de vrouwelijke kunstenaars (onder andere)

de toehoorder zich verbeeldt. In feite ontstaan er dus drie landschappen: het echte, het beschreven en het verbeelde landschap. Ze verwijzen naar elkaar, maar komen in uiterlijk of vorm nooit overeen.

Net als deze thematiek is ook Verraes’ uitwerking ervan even complex als eenvoudig. In de eerste weken van haar verblijf maakt ze verschillende werken die op associatieve wijze een facet van het landschap rondom Beetsterzwaag verbeelden, zoals water, akker, gras en wind. Hiervoor gebruikt ze zowel beeld als taal. Het geheel van landschapsfragmenten is als installatie te zien in SYB. Voor de presentatie van het onderzoek nodigde Verraes bovendien collega-kun-

hetzelfde werk, met de tekstregel “Het bleek dat hij zich door zijn tocht in de bergen verveelde.” Het is opmerkelijk hoe snel beschrijving zich vermengt met interpretatie. Lotje van Lieshout is geen liefhebber van berglandschappen en kan zich ‘zijn’ verveling goed voorstellen. Mathilde van Beekhuizen herkent zich vooral in de teleurstelling van een saai landschap, dat vooraf in de verbeelding zo spannend leek. Volgens Richtje Reinsma heeft hun gemeenschappelijke keuze te maken met de openheid van het werk, waardoor de eigen verbeelding vrij spel krijgt. Een afgerond werk dwingt bovendien eerder een kwaliteitsoordeel af dan een beschrijving, meent Arthur Stokvis.

Ook uit reacties van de toehoorders in SYB blijkt hoezeer het imaginair duiden van taal persoonlijk bepaald is. Iemand merkt op dat een van de voordrachten overduidelijk de directe omgeving van SYB beschrijft. Ruth Verraes draait dit meteen om: is het niet de toehoorder die zijn eigen bekende omgeving op de beschrijving projecteert? En zijn we in de verbeelding van sommige beschrijvingen misschien al onbewust beïnvloed door het vooraf zien van de tentoongestelde werken? Zodra iets in taal wordt gevat,

neemt het vaak direct een bepaalde vorm aan. Er bestaat een woord voor, dus ook een bijbehorend beeld in ons hoofd. Na afloop is Verraes terecht tevreden over de uitvoering van haar vrij theoretische experiment. De performance-achtige vorm van het voorlezen werkt goed: het aanwezige publiek luistert aandachtig en maakt zich geconcentreerd voorstellingen van wat wordt omschreven. De persoonlijke gedachten die Verraes tussendoor opsomt bieden daarnaast een boeiend kijkje in het werkproces dat ze doormaakte in SYB, waardoor het uiteindelijke werk niet enkel gaat over de omgang met het landschap en de werking van taal, maar ook over de kunstenaarspraktijk. Het gezamenlijke nagesprek vol vragen en overpeinzingen uit het publiek draagt hieraan bij. Dit alles voorziet het project van een zekere metalaag.

De omgeving van SYB is door Ruth Verraes ontdaan van haar materialiteit want teruggebracht tot vormen, kleuren en begrippen. De verbeelding is daarentegen tot iets materieels gemaakt, omdat die de werken hun bestaansrecht geeft. Waar werkelijkheid, beschrijving en verbeelding naast elkaar zijn geplaatst, bevindt het landschap zich tussen alle werken in, en in alle werken samen. In gesprek met het publiek denkt Ruth Verraes tenslotte hardop na over de toekomst van dit project. Wellicht kan het op den duur volledig worden vervangen door de voorgelezen beschrijvingen, zodat het landschap enkel nog bestaat uit gesproken taal. Hoe dan ook geldt vanaf nu: “Het landschap dat ik zag, bestaat niet meer.”

RIDING THE COSMOTRACTOR – GRÉGORY CUQUEL, DAVID STAMP

WAAR GRAANCIRKELS SAMENKOMEN MET ENERGIEDRANKJES

door: Suzanne Rietdijk

Soms is het alledaagse ineens meer dan normaal. Dan overstijgt het banale zijn onaantrekkelijkheid en onthullen de gewone dingen zich als materiaal voor iets buitengewoons. De presentatie van de werkperiode van David Stamp (UK) en Grégory Cuquel (FR) in Kunsthuis SYB, is vol van referenties naar het alledaagse en vaak ook het ordinaire. Handtasjes en sigaretten worden gemeten aan de guldensnede, terwijl graancirkels zich door hun geometrisch grafisch patroon ineens veel rationeler voordoen dan hun mystieke oorsprong doet vermoeden. Het normale wordt omgebogen naar iets wonderbaarlijks, waardoor duidelijk wordt dat geen enkele zaak op maar één manier te interpreteren is.

‘Riding the Cosmotractor’ begint bij een met jeans gevulde zak Patatje Joppie chips. De zak is onderaan de trap wegge-moffeld en lijkt op een stuk afval wat de kunstenaars in hun haast zijn vergeten op te ruimen. Maar iets verderop in de tentoonstelling wordt duidelijk dat deze zak geen overblijfsel is van een gezellig avondje tv-kijken. In een met pasteltinten geverfde sculpturale installatie hangen hoogglans neplederen handtasjes, een dozijn aan sigaretten, energiedrankjes en andere kitscherige accessoires. De nonchalant geplaatste attributen vormen een duidelijke referentie naar de hedendaagse tienercultuur waar de zak chips ook zijn plaats kent. Deze ruwe installatie van Cuquel getiteld ‘Le Nombre d’or expliqué à ma fille’ (‘De guldensnede uitgelegd aan mijn dochter’), brengt paradoxale verbindingen tot stand tussen de ordinaire subcultuur van de hedendaagse tiener en het kunsthistorisch sublieme. De banale voorwerpen zijn de uiteindelijke formalisering van een doelgroep en bieden een esthetisch kader waarbinnen zowel een zekere schoonheid als aversie wordt opgeroepen.

Heel anders is het werk van Stamp wat zich achterin in Kunsthuis SYB bevindt. Een attractieve vorm van geometrie en minimalisme voeren hier de boventoon. Zo heeft Stamp een in zwart-wit uitgevoerd grafisch patroon van graancirkels aangebracht op een schuin opgezette wand. De gecontroleerde strakke vlak-

ken van dit patroon vormen een groot contrast met de schetsmatigheid van de sculpturale werken van Cuquel. De adolescentie en grofheid worden hier een tegenwicht geboden door de seriematige verwerking van decoratieve vormen die het platte vlak benadrukken.

Toch is het werk van Stamp niet zo plat als het lijkt. Gefascineerd door de sociale verhoudingen omtrent de graancirkels wordt dit fenomeen ook in de diepte uitgewerkt. Zo werkt Stamp met het gegeven dat er naast de mensen die deze mystieke verschijnselen als buitenaards bestempelen, er ook een groep was die zich door deze gelovigen liet beïnvloeden en de patronen in de graanvelden nabootsten. De complexe vormen die zij maakten kwamen vanuit de ideeënwereld van de gelovigen, waardoor er een onderlinge relatie ontstond tussen deze verschillende groepen mensen. De betrokkenen vervulden afwisselend de rol van zowel van devoot als schepper. Stamp betreft dezelfde spanning tussen toewijding en radicalisering in zijn

installatie. Door de patronen serieel en manshoog te reproduceren, speelt hij met de tegenstrijdigheid van het rationele geometrische enerzijds en het irrationele groteske anderzijds.

De experimentele samenwerking tussen Stamp en Cuquel wordt tot een climax gebracht in hun gezamenlijke werk. Hier hebben beide kunstenaars hun methodologie opgeschort om tot een resultaat te komen dat uiteindelijk heel vanzelfsprekend oogt. Zo ligt er midden tussen de werken van Stamp een gebarsten beeldscherm dat door de intentionele malfunctie een kleurrijk beeld vertoont. Bovenop staat de vermeende aanstichter van de barst: een ruige massieve vorm van gedroogde klei. Ondanks de duidelijke tweestrijd tussen de ruwe klei en de strakke flatscreen televisie, lijken de expliciete stilistische verschillen tussen Cuquel en Stamp hier te ontbreken en is het lastig de individuele inbreng van de twee te onderscheiden.

Voor hun werkperiode in SYB hebben Stamp en Cuquel hun gebruikelijke methodologie op de proef gesteld. Hierdoor biedt hun experimentele presentatie in SYB een onbevangen en intuïtieve inhoud waarbij de afzonderlijke werken elkaar esthetisch versterken. ‘Riding the Cosmotractor’ geeft een ontvankelijke hernieuwde blik op het alledaagse. Objecten die door het algemene publiek worden afgedankt, zijn in de pre-

en Cuquel naar voren gebracht in een geheel waar de grensgebieden tussen het carnavaleske en het esthetische worden opgezocht. Bestaande zaken uit inferieur geachte subculturen worden verbijzonderd door gebruik te maken van de essentie van deze: de reproductie. Het is immers door middel van constante herhaling van sociale verhoudingen en beeldende symboliek dat subculturen zich in hun eigen bestaan kunnen bevestigen. De esthetische conventies die hierbij toegepast worden, vormen de voedingsbodem waaruit Stamp en Cuquel hun werk tot stand brengen. Ze passen de voorwerpen toe als readymades, objecten die door middel van hun reproducties worden herplaatst en opnieuw omschreven. Humor en het abjecte worden hierbij

niet ontweken, aangezien het juist deze uitersten zijn die de grenzen en daarmee de identiteit van de subcultuur vormen.

De graancirkels zijn derhalve gelijk aan de energiedrankjes; symbolen die de identiteit van de groep formaliseren en een bepaalde mate van devotie oproepen. In ‘Riding the Cosmotractor’ zijn het deze banale identiteitsvormende symbolen die door hun hernieuwde samenstelling een esthetisch aangepaste naam krijgen. Gelukkig komen ze daarbij niet geheel los van hun ordinaire oorsprong. De spanning die daardoor ontstaat brengt de presentatie naar een ongedwongen toestand waarbij betekenissen niet worden afgedwongen maar opgelegd. Het object wordt opnieuw geanalyseerd en

herwaardeerd. De formele kwaliteiten van soms onooglijke objecten stijgen daarmee boven zichzelf uit en vormen een aantrekkelijke vrijmoedigheid die de mogelijkheid schetst dat ieder dagelijks stuk tuig zich naar een guldensnede kan toewerken.

TERRA NOVA – SJOERD VAN LEEUWEN , HARALD DEN BREEJEN

“WE ARE JUST GOING OUTSIDE, AND MAY BE SOME TIME”

door: Rosa Juno Streekstra

Het is geen toeval. Honderd jaar na de beroemde Engelse ‘Terra Nova’ expeditie van Sir Robert Falcon Scott, met als doel als eerste de Zuidpool te bereiken, gaan twee Nederlandse kunstenaars op ontdekkingstocht. Van Kunsthuis SYB in Beetsterzwaag naar het geografische middelpunt van de Waddenzee; de meest ongerepte natuur van Nederland. Sjoerd van Leeuwen (Zaandam, 1985) en Harald den Breejen (Dordrecht 1983) stellen op uiteenlopende wijzen en in afzonderlijk werk vaak de ervaring van het landschap centraal. Tijdens hun residentie in Kunsthuis SYB wilden ze nieuw terrein ontdekken. In gebroederlijk outfit trainden ze in en rond Beetsterzwaag ter voorbereiding van deze eerste gezamenlijke expeditie hun conditie en bouwden ze een iconische slee. Al lang geïntrigeerd door de geschiedenis van Scotts heroïsche expeditie – die uitliep op een verschrikkelijke deceptie toen duidelijk werd dat de Noren het gefixeerde eindpunt eerder bereikt hadden en uiteindelijk zelfs eindigde in de tragische dood van allen – was het tijd voor empirisch onderzoeksmateriaal. Wat betekent het ondernemen van een expeditie? Terwijl over veel was nagedacht, konden ze lang niet alles voorzien.

Het was nog veel zwaarder dan verwacht. Enkel met mankracht en uiterste discipline werd de zwaarbepaalde slee, onder andere met een kist vol whiskyflessen, over verharde wegen voortgetrokken. Dertien kilometer per dag tergend langzaam vooruit, vijf volle dagen lang. Een test van hun uithoudingsvermogen. Twijfel was stilletjes ook aanwezig: komen we straks op tijd met de slee het wad weer af? Deze ontdekkingsstocht draaide enerzijds om het rationele middelpunt van de Waddenzee, maar ging tegelijkertijd over de

ongrijpbare reden voor de onderneming en de ervaring van het doorlopen landschap. Na terugkomst van de voltooide reis, memoreren de kunstenaars tijdens hun afsluitende artist talk in SYB aan be-

paalde gebeurtenissen onderweg die nu grappig lijken, maar grote gevolgen hadden kunnen hebben. Zo kwamen ze er de eerste nacht achter dat een tentstok ontbrak, en werden ze de laatste dag bijna aangehouden wegens vermeend wildkamperen.

Het gehele project was een lopende performance. Als levend sculptuur trokken de kunstenaars met hun slee een lijn door het landschap. Op het moment van terugkeer was de reis reeds geschiedenis geworden. Maar alles wat onderweg voorviel is als onderdeel van hun onderzoek wel meegenomen naar ‘huis’ en ingezet om de cirkel rond te maken. Wederom geen toeval, toen een politieagent de artist talk tijdelijk ontbrak om de kunstenaars te berispen vanwege de opgezette tent in de tuin van SYB. Ook vooraf, in de aanloop naar

hun expeditie, waren bepaalde punten al op associatieve wijze verbonden. Van Leeuwen en den Breejen nodigden bijvoorbeeld bevriend kunstenaar Clare Noonan uit om een persoonlijke lezing te houden, toen ze erachter kwamen dat vanuit de haven Lyttelton in de Nieuw Zeelandse stad Christchurch waar zij is opgegroeid, de poolexpeditie vertrokken. Het is dan ook niet vreemd dat het tweetal bewondering uit voor de Britse wetenschapshistoricus James Burke, die in zijn beroemde televisieserie “Connections” (1978) aantoonde hoe ontdekkingen ontstaan en evolueren binnen een web van samenhangende gebeurtenissen.

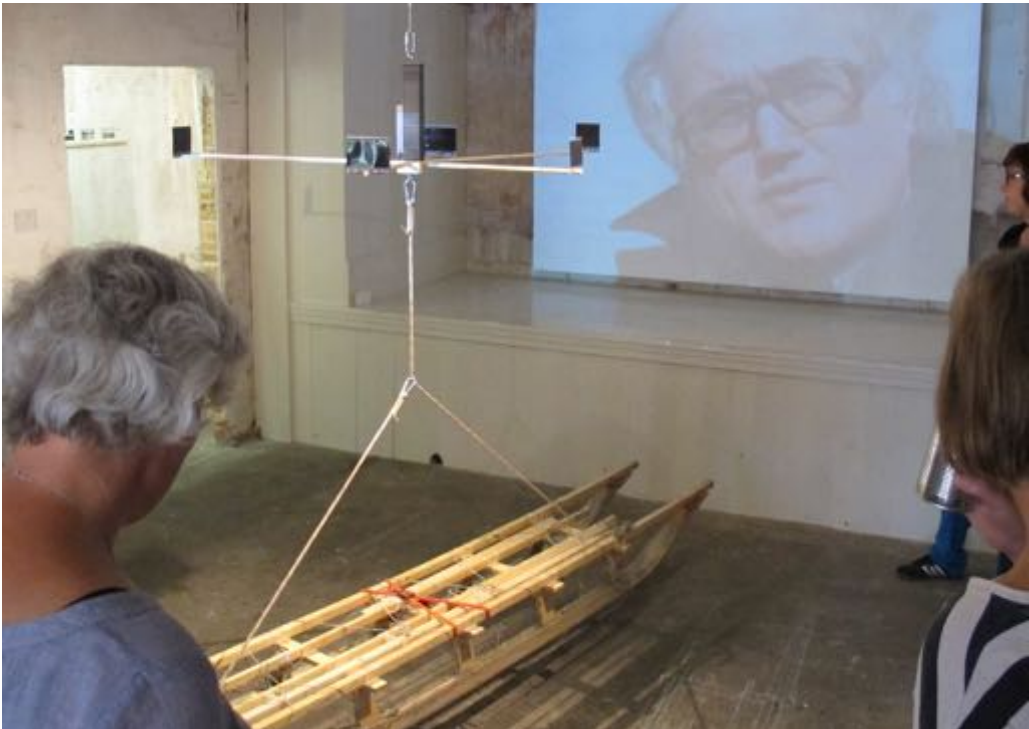
Naast de voorbereidingshandelingen en de performancetocht zelf, is ook het inrichten van een tentoonstelling achteraf een belangrijk onderdeel van de residentie geweest. Hoe vertaal je een dergelijke, intense ervaring? Gedurende een week hebben van Leeuwen en den Breejen presentatievormen uitgetest, hun documentatie - maar ook nieuw gecreëerde materiaal als puzzelstukjes door Kunsthuis SYB geschoven. Het resultaat: een uitgebalanceerd, licht hermetisch, geheel. Pontificaal aanwezig in de voorruimte is de slee. Schijnbaar gewichtsloos hangt hij aan het plafond en draait geestig en dreigend tegelijk rond een mini Leeuwarder Achmea-toren. Erachter doemt de fysieke gestalte van James Burke op in een geprojecteerd videofragment. Als alwetend

toonbeeld van wetenschappelijkheid krijgt zijn imposante beeltenis tegelijkertijd een religieuze dimensie. Deze combinatie van rationele documentatie en fysieke beleving zet zich verder voort. In de omliggende ruimtes duiken ‘memorabilia’ zoals de vier gebruikte wandelstokken op, en zijn polaroid foto’s die de kunstenaars af en toe van elkaar en meestal van het uitgestrekte landschap maakten gepresenteerd. “Ik hoop dat alles volgens plan verloopt, zodat het nog lekker faliekant mis kan gaan!”, is in een ingelijste email van een vriend te lezen. En zelfs de ontdekkingsgeest van de bezoeker wordt aangesproken. ‘Klauterend’ over een drietal steenblokken ziet ze omhoogkijkend op de dakbalken geschreven staan: “De heer geeft en de heer neemt, zo is het en zo zal het blijven, arm is de reiziger en vals zijn..” Daar houdt de laatste balk op. Het sublieme gevoel als door de kunstenaars ervaren, blijft voor de bezoeker letterlijk en figuurlijk ongrijpbaar.

Aan het einde van de tocht door het huis, klinkt in het wat lullig in de tuin opgezette expeditie-tentje uiteindelijk de stem van Godfried Bomans. Het is een mooie toevoeging, die ook wat emotie inbrengt. In 1971 verbleef de schrijver een week alleen op het tijdelijk verlaten Waddeneiland Rottemerplaat en ging hier mentaal haast aan ten onder. Maar, klinkt zijn radioboodschap in de tent, “ik heb het volbracht (..) al was het moeilijk.” Van Leeuwen en

den Breejen kunnen hun avontuur ook navertellen. Zij vormen persoonlijk het bindweefsel tussen de aanknopingspunten. Je kunt je afvragen of de vele referenties en subtiele verbanden binnen de vertelling zonder toelichting ook te ontrafelen zouden zijn geweest. Toepasselijk zullen van Leeuwen en den Breejen dit najaar in Groningen nieuw werk tonen, hun reis voortzetten, tijdens “In search of..”, een manifestatie rond het werk van kunstenaar Bas Jan Ader. Iemand die overigens net als Scott en bemanning niet van zijn (artistieke) reis – een poging om in een zeilbootje de Atlantische Oceaan over te steken – is teruggekeerd. Welke vorm zal hun stem daar krijgen?

Toen Kunsthuis SYB onlangs plotseling een dag gesloten was prijkte een klein briefje op de deur. “We are just going outside, and may be some time”. Waarschijnlijk leek het voor de snelle voorbijganger een gewone of grappige melding. In werkelijkheid hadden van Leeuwen en den Breejen zich een uitspraak van een van de Terra Nova expeditieleden toegeëigend. Te sterk afgezwakt, wilde de man zijn kameraden niet langer tot last zijn, en hij liep na het uitspreken van deze woorden de ijsvlakte op om voorgoed te verdwijnen. Twee expedities, mijlenver en een eeuw uit elkaar, smolten in Beetsterzwaag prachtig samen.

TO HAVE ONE S CAKE AND EAT IT TOO – MASTER ARTISTIC RESEARCH, UVA

ONTSTAAN IN THEORIE, GELEERD DOOR PRAKTIJK

SYMPOSIUM ARTISTIC RESEARCH IN DAILY LIFE

door: Maritt Serena Kuipers

Wat is artistic research? Waarom zijn er zoveel verschillende vormen en wat zijn de regels? Een discussie die ondertussen al zo oud en achterhaald is als de weg naar Rome, maar waar nog nauwelijks naar gekeken is, is waar de alumni van de opleiding Master Artistic Research bij stil hebben gestaan tijdens hun residentieperiode in Kunsthuis SYB: Wat is de impact van deze studie op hun kunstenaars praktijk, en hoe evalueren ze het curriculum van hun (nog jonge)opleiding? De alumni hebben hun residentieperiode in SYB aangegrepen voor een moment van rust na de intensieve twee jarige master. Het huis in de luwte werd een plek voor reflectie. Waar ze tijdens hun studie geen moment echt de tijd voor hebben gehad, kreeg in SYB de ruimte. Wat heeft dit opgeleverd? Al deze vragen en meer, zouden tijdens het afsluitende symposium Artistic Research in Daily Life aan bod komen.

Het symposium begon opvallend. Na een korte introductie van moderator Heiðar Kári Rannversson, werd aan de hoofden van de opleidingen (Jeroen Boomgaard van de Master Artistic Research van de UvA en Lucy Cotter van de Master Artistic Research van KABK) alleen gevraagd kort een introductie te geven over de opleiding. Het in het oog springende verschil in de benadering van het wetenschappelijke aspect en de praktijk tussen beide leek het startsein te zijn voor een drietal zeer uiteenlopende presentaties van verschillende kunstenaars, die allen iets moesten verduidelijken over artistic research en de praktijk van de kunstenaar.

Daar waar het starre systeem van de Universiteit van Amsterdam het vaak aan de studenten zelf overlaat om uit persoonlijke fascinatie de juiste theoretische verdieping te vinden en deze op de een of andere manier aan hun praktijk te verbinden, en min of meer

genoegen neemt met een toegenomen zekerheid over eigen onderzoek en praktijk, vertrekt de master van KABK juist vanuit de praktijk van de student. Daar waar de een geforceerd overkomt, probeert de ander een natuurlijk pad te volgen, van artistic research naar artists' research en andersom. Voor beide valt iets te zeggen, en beide willen het beste van twee werelden combineren. Maar geconfronteerd met onze eigen gedachten over Artistic Research in de black cube van Kunstenaar Sara Campos als onderdeel van haar presentatie 'een oefening in het luisteren naar elkaars stem en aanwezigheid' leek elke logica of constatering een soort middel tot ontsnapping aan de situatie te worden. Daar stonden we dan allemaal, in het pikdonker. In een zwarte kubus van nog naar vochtige aarde en mest ruikend landbouwplastic, in stilte. In een door Campos opgedragen stilte, waarna we, als we wilden, iets mochten zeggen of rondlopen in het donker. Na de eerste

schrik van oh jee, we moeten participeren, en oh nee, we moeten iets zeggen, veranderde de sfeer langzaam. Naarmate de temperatuur steeg in de plastic kubus, werden ook de tongen losser. Van grimmigheid over sociale condities, over sociaal gewenst gedrag, het onvermogen weg te durven lopen uit slechte performances of slaapverwekkende lezingen; gingen de gesprekken langzaam over in observaties over de stilte coupés in de treinstellen van de NS en vrije uitloop kippen. Uiteindelijk splitste de groep zich op in een gedeelte dat toch naar buiten ging en een groep die de stilte, en tijd van de zwarte zweet kubus gebruikte om tot, ja.. tot wat eigenlijk te komen?

Na een kort intermezzo met koffie en cake zat iedereen wat rustig voor zich uit te staren op de café bankjes die achterin het huis waren geplaatst. Sommigen probeerden de kleverige zwarte kubus van zich af te schudden, anderen waagden een poging om het over de context van Artistic Research en participatie te hebben. Maar om een of andere reden had de zwarte kubus iedereen toch wat dichterbij elkaar gebracht, en de verwachtingen verzacht tot een aangenaam samenzijn. Tijdens Esme Valk's presentatie van haar projecten en onderzoeken 'Showcasing Today's Essentials' (2010) en 'The Importance of the Composed Domain' (2012), zat ik ineens op het puntje van mijn stoel.

Op een losse en natuurlijke manier vertelde Valk stap voor stap hoe ze geïnteresseerd was geraakt in het onderwerp van haar kunstwerken en hoe haar onderzoek eruit had gezien. De concentratie en inspiratie die ik putte uit haar verhaal over haar onderzoek gaf mij een visioen van wat artistic research zou kunnen zijn. Precies dit, geen mogelijkheden met theorieën en filosofen die je uiteindelijk toch niet gebruikt en die je weg kan stoppen in je hoofd onder het label algemene ontwikkeling, maar een persoonlijk onderzoek, geboren uit fascinatie met het onderwerp van je werk. Een toevallige? bijkomstigheid was dat haar werk en artistiek onderzoek zich verdiepte in onder andere window

display, stage design en modernisme, en op het vlak van vorm en beeldtaal alles goedmaakte wat veel artistic research projecten voor mij vaak verpest hadden door een compleet gebrek daaraan, gecombineerd met een overdreven hang naar tekst en onderzoek. Display, of hoe het onderzoek vertoond of geëtaleerd wordt, wordt vaak vergeten binnen artistic research. Valk (Piet Zwart Instituut, 2008) leek een natuurlijk evenwicht bereikt te hebben tussen theorie en praktijk, zonder ooit artistic research gestudeerd te hebben, of haar werk in die context te zien, alhoewel ze daar wel nieuwsgierig naar was. Praktijk en theorie wisselen elkaar af, in dezelfde mate dat kunst en wetenschap samengaan. En ik dacht bij mijzelf: She is having her cake and eating it too!

Misschien is dat het wel, misschien moet het niet benoemd worden, gestudeerd worden, maar gewoon gedaan worden. De bredere context wordt toch pas achteraf bepaald, wanneer de kunstgeschiedenis geschreven wordt. Wie zijn de kunstenaars die dan belicht worden als de 'succesverhalen' van de stroming artistic research?

Het symposium vervolgde met een interessante presentatie van het werk van Rebecca Stephany voor Performance Project LISTE 17 (Basel, 2012), dat in eerste instantie niets met artistic research te maken leek te hebben, maar achteraf wel degelijk een specifieke relatie liet

zien tussen verwachtingen en de context waarin werk gepresenteerd wordt en op welke manier de waarde van kunst gerepresenteerd kan worden.

Het Zoldermuseum vertegenwoordigd door Iva Supic Jankovic en Isfrid Angard Siljeahug, sloot de avond af met een kort verslag over hoe ze van Kunsthuis SYB in Beetsterzwaag naar het huis van Louwrien Wijers in Ferweert zijn gelopen. Na een wandeling van 12 uur, een afstand van 50 km overbruggend, hadden ze een aantal gesprekken met Wijers. Louwrien Wijers, die het symposium zelf ook met haar aanwezigheid vereerde is journalist, beeldend kunstenaar en Beuys adept, en probeert in haar werk een brug te slaan tussen de werkelijkheid waarin wij leven en een maakbare wereld, waarin individu, voeding en samenleving een holistische balans vor-

men. Zij heeft in 1990 daartoe het project 'Art meets Science and Spirituality in a Changing Economy' opgezet, waarin zij grote wetenschappers, economen, denkers en kunstenaars bijeengebracht. Zo kwam er onverwacht een spiritueel en open einde aan het symposium. Tijdens het afsluitende diner bespeurde ik een hernieuwd enthousiasme en optimisme bij de deelnemers en bezoekers van het symposium, en de roep om een vervolg klonk.

Geen conclusies aan het eind van dit informele symposium, maar wel een verlangen en een diepe behoefte aan een nieuwe vorm van kennis, en vooral aan het delen van die kennis die ontstaat als kunst en wetenschap elkaar ontmoeten, op een heldere en natuurlijke manier.

PAY ATTENTION, PLEASE – VALERIO DEL BAGLIVO / KUNSTHUIS SYB OP DE KUNSTVLAAI 2012

TOOTHPICK GEOMETRIES door: Suzanne Rietdijk

De onthullende functie van kunst lijkt bijna voorbij. Met de ontwikkelingen van Wikileaks, Twitter en Facebook heeft de kunst zijn urgentie als een subversief medium zo goed als verloren. Nu iedereen zich radicaal kan uiten via de sociale media, is de rebellerende kunstenaar een achterhaald begrip geworden. Het is in deze tijd dat de kunst zich moet herenigen en zijn nieuwe rol binnen de maatschappij moet gaan vormgeven. De performance 'Toothpick Geometries' van Italo Zuffi (1969, Imola, IT) tijdens de Kunstvlaai is misschien wel een voorbeeld van deze nieuw aanpak.

Met zijn bijdrage aan het project 'PAY ATTENTION, please', was Zuffi's performance op de Kunstvlaai de laatste in reeks van publieke activiteiten die zowel in Milaan, Beetsterzwaag als Amsterdam plaatsvonden. Georganiseerd door

FARE (IT) en SYB werd 'PAY ATTENTION, please' een internationaal samenwerkingsverband waarbinnen steeds opnieuw plekken werden gecreëerd die het publiek momenten van concentratie, aandacht en inspanning lieten ervaren.

De nadruk lag hierbij op de uitwerking van de 'werken' zelf, die als workshops, oefeningen en studies werden vormgegeven. Hierdoor stond niet het object centraal, maar werd het werk zelf de immateriële omgeving van een bepaald moment of een nu. Zo ook tijdens de Kunstvlaai.

De performance van Zuffi vindt plaats in één van de gangen van het oude Sint Nicolaas Lyceum. Deze ruimte, compleet met marmoleum vloer en systeemplafond, vormt de rumoerige omgeving waar Zuffi zijn intieme 'Toothpick Geometries' situeert.

Het eerste deel van de performance begint met het uitnodigen van twee bezoekers aan wie wordt gevraagd op hun knieën plaats te nemen direct onder een videocamera die naar de grond is gericht. Met behulp van ieder een tandenstoker in hun mond, proberen de twee participanten de vorm van een rechte lijn te creëren en vast te houden, terwijl Zuffi de actie van bovenaf registreert met de camera en deze beelden direct, via een groot projectiescherm, zichtbaar maakt voor het overige publiek. Door deze opstelling van de camera ten opzichte van het projectiescherm, wordt de performance opgedeeld in twee visuele elementen. Enerzijds is het publiek een intieme getuige van een close-up van de tandenstokers, die haast los lijken te komen van hun actoren en als abstracte objecten zoekende blijven naar hun geometrische vorm. Anderzijds ziet het publiek twee knielende mensen die zich afsluiten van hun omgeving om gezamenlijk, in een ongerieflijke positie, een haast onmogelijke taak uit te voeren. In de daaropvolgende delen van de performance worden steeds meer mensen uitgenodigd om mee te doen, waardoor er met de tandenstokers een steeds complexere geometrie moet worden gevormd (een driehoek, een vierkant, een pentagon ...). Maar door de oncom-

fortabele houding op de harde vloer en de steeds groter wordende eis van de opdrachten, wordt de vorm die met tandenstokers ontstaat alsmaar onzekerder en minder accuraat. De vrijwel onmogelijke opdrachten die Zuffi's 'Toothpick Geometries' oplegt, dwingen de participanten een moment van concentratie en inspanning op te roepen te midden van het rumoer van de Kunstvlaai. Niet alleen de geest, maar ook het lichaam wordt hier tot het uiterste gedreven en de steeds meer aarzelend wordende geometrische vormen van tandenstokers zijn hier de visuele uitwerking van. De tandstokers scheppen daarnaast een zeer intieme en ongemakkelijke afstand tussen de individuele deelnemers. De sociale interactie vindt hierdoor op een ongebruikelijk klein oppervlak plaats. De deelnemers komen dicht bij elkaar dan dat zij in een dagelijkse situatie met andere onbekenden zouden doen. Deze beperking in omvang maakt dat de kern van de performance zich afspeelt op een paar vierkante centimeter met als epicentrum het punt waar de tandenstokers elkaar (bijna) raken. Naast het aandeel van de tandenstokers als maatgevende objecten voor de gehele performance, dragen de tandenstokers als banale objecten tevens

een absurditeit uit. De protagonistische functie van de tandenstoker geeft de performance, die een wezenlijke ernst realiseert, een grotere speelsheid. Doordat de participanten zich dusdanig moeten concentreren op zo'n praktisch voorwerp, ontstaat er een tweestrijd waarbij zij worden geconfronteerd met het alledaagse, terwijl zij zich daar gelijktijdig van af moeten wenden om Zuffi's opdracht goed uit te kunnen voeren. Door deze synchrone af- en ontsluiting van het triviale, lijkt de performance haast een reflectie van het dilemma van de kunstenaar. De kunstenaar wil zich immers als autonoom individu afsluiten van de maatschappij, zijn omgeving, maar hij wil tegelijkertijd als een kritische burger betrokken blijven bij de samenleving.

Hoewel Zuffi misschien niet direct een moralistisch werk wilde maken, lijkt 'Toothpick Geometries' als onderdeel van 'PAY ATTENTION, please' op een performance met een boodschap. Met de schreeuwerigheid van de kunst voorbij, is Zuffi's werk een bewustwording van de waarde van rust, bezinning en aarzeling in onze hedendaagse maatschappij. In deze tijd waarin iedereen zijn zegje mag doen via sociale media, is er een directe mondigheid ontstaan waarbij twijfel veroordeeld wordt. Zuffi laat ons middels de onuitvoerbaarheid van zijn geometrieën ervaren dat het niet zozeer gaat om het bereiken van perfectie en directheid. Immers de bewegende beelden van de continue herpositionering van tandenstokers is esthetisch meer uitdagend dan ieder statisch beeld van een perfect gevormde geometrie. Het is de twijfel en aarzeling die momenten schept waarin we op een andere manier naar de dingen kunnen gaan kijken en kunnen zoeken naar een eigen weg opdat we uiteindelijk een kritisch oordeel kunnen vormen. De fragiliteit van de vorm reflecteert daarmee de fragiliteit van het moment die wij heden ten dage ervaren aangezien we streven naar doelen en het Nu daardoor vergeten. Door deze momenten uit te vergroten en te intensiveren via gezamenlijke inspanning, biedt 'Toothpick Geometries' ons de ruimte om onze dagelijkse ervaring opnieuw onder de loep te nemen en de schoonheid van onze waardevolle aarzelingen in te zien.

Colofon

2013 © Kunsthuis SYB

Hoofdstraat 70
9244 CP Beetsterzwaag
www.kunsthuisyb.nl

Vormgeving: Sarah Bogers

Aan dit jaarverslag schreven mee:
Maritt Serena Kuipers, Maartje Peters,
Irene Kromhout en Aafke Weller.

Met dank aan alle residenten van
Kunsthuis SYB in 2012

